

Europeiska unionens officiella tidning

L 249

Svensk utgåva

Lagstiftning

femtioförsta årgången

18 september 2008

Innehållsförteckning

I Rättsakter som antagits i enlighet med EG- och Euratomfördragen och som ska offentliggöras

FÖRORDNINGAR

Kommissionens förordning (EG) nr 902/2008 av den 17 september 2008 om fastställande av schablonvärden vid import för bestämning av ingångspriset för vissa frukter och grönsaker	1
★ Kommissionens förordning (EG) nr 903/2008 av den 17 september 2008 om särskilda villkor för beviljande av exportbidrag för vissa grisköttsprodukter (kodifierad version)	3
★ Kommissionens förordning (EG) nr 904/2008 av den 17 september 2008 om fastställande av de analysmetoder och andra bestämmelser av teknisk karaktär som krävs för tillämpning av exportordningen för varor som inte omfattas av bilaga I till fördraget (kodifierad version)	9
Kommissionens förordning (EG) nr 905/2008 av den 17 september 2008 om utfärdande av importlicenser för rörråsocker för raffinering med ursprung i de minst utvecklade länderna	12

II Rättsakter som antagits i enlighet med EG- och Euratomfördragen och vars offentliggörande inte är obligatoriskt

BESLUT

Rådet

2008/737/EG:

★ Rådets beslut av den 15 september 2008 om bemyndigande för Republiken Italien att tillämpa en åtgärd som avviker från artikel 285 i direktiv 2006/112/EG om ett gemensamt system för mervärdesskatt	13
--	----

Kommissionen

2008/738/EG:

- ★ Kommissionens beslut av den 4 juni 2008 om den ordning för statligt stöd som Frankrike planerar att genomföra till förmån för beredning och saluföring av fiskeri- och vattenbruksprodukter (Fonds d'Intervention Stratégique des Industries Agro-Alimentaires) [delgivet med nr K(2008) 2257] ⁽¹⁾ 15

2008/739/EG:

- ★ Kommissionens beslut av den 11 september 2008 om ekonomiskt bidrag från gemenskapen till Världsoorganisationen för djurens hälsa (OIE) för åtgärder rörande information om djursjukdomar 19

2008/740/EG:

- ★ Kommissionens beslut av den 12 september 2008 om ett principiellt erkännande av fullständigheten hos den dokumentation som lämnats in för detaljerad granskning inför ett eventuellt införande av spinetoram i bilaga I till rådets direktiv 91/414/EEG [delgivet med nr K(2008) 4965] ⁽¹⁾ 21

IV Andra rättsakter

EUROPEISKA EKONOMISKA SAMARBETSOMRÅDET

Eftas övervakningsmyndighet

- ★ Beslut av Eftas övervakningsmyndighet nr 127/07/KOL av den 18 april 2007 om forsknings- och utvecklingsstöd som Norges forskningsråd har beviljat i samband med utvecklingen av mjukvaruprogrammet Turborouter (Norge) 23
- ★ Beslut av Eftas övervakningsmyndighet nr 155/07/KOL av den 3 maj 2007 om statligt stöd som beviljas enligt artikel 3 i den norska lagen om kompensation för mervärdesskatt 35

Rättelser

- ★ Rättelse till kommissionens beslut 2008/649/EG om godtagande av ett åtagande som gjorts i samband med antidumpningsförfarandet rörande import av karbamidammoniumnitratlösningar med ursprung i Ryssland (EUT L 213 av den 8.8.2008) 47

Not till läsaren (se omslagets tredje sida)

⁽¹⁾ Text av betydelse för EES

I

(Rättsakter som antagits i enlighet med EG- och Euratomfördragen och som ska offentliggöras)

FÖRORDNINGAR

KOMMISSIONENS FÖRORDNING (EG) nr 902/2008

av den 17 september 2008

om fastställande av schablonvärden vid import för bestämning av ingångspriset för vissa frukter och grönsaker

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen,

med beaktande av rådets förordning (EG) nr 1234/2007 av den 22 oktober 2007 om upprättande av en gemensam organisation av jordbruksmarknaderna och om särskilda bestämmelser för vissa jordbruksprodukter ("enda förordningen om de gemensamma organisationerna av marknaden")⁽¹⁾,

med beaktande av kommissionens förordning (EG) nr 1580/2007 av den 21 december 2007 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordningar (EG) nr 2200/96, (EG) nr 2201/96 och (EG) nr 1182/2007 avseende sektorn för frukt och grönsaker⁽²⁾, särskilt artikel 138.1, och

av följande skäl:

I förordning (EG) nr 1580/2007 anges som tillämpning av resultaten av de multilaterala förhandlingarna i Uruguayrundan kriterierna för kommissionens fastställande av schablonvärdena vid import från tredje land för de produkter och de perioder som anges i bilaga XV, del A till den förordningen.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

De schablonvärden vid import som avses i artikel 138 i förordning (EG) nr 1580/2007 ska fastställas i bilagan till den här förordningen.

Artikel 2

Denna förordning träder i kraft den 18 september 2008.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdad i Bryssel den 17 september 2008.

På kommissionens vägnar

Jean-Luc DEMARTY

Generaldirektör för jordbruk och
landsbygdsutveckling

⁽¹⁾ EUT L 299, 16.11.2007, s. 1.

⁽²⁾ EUT L 350, 31.12.2007, s. 1.

BILAGA

Fastställande av schablonvärden vid import för bestämning av ingångsriset för vissa frukter och grönsaker

(EUR/100 kg)

KN-nr	Kod för tredjeland ⁽¹⁾	Schablonvärde vid import
0702 00 00	MK	31,4
	TR	68,0
	ZZ	49,7
0707 00 05	EG	162,5
	MK	43,3
	TR	83,8
	ZZ	96,5
0709 90 70	TR	89,1
	ZZ	89,1
0805 50 10	AR	73,5
	TR	104,3
	UY	64,9
	ZA	89,3
	ZZ	83,0
0806 10 10	IL	248,7
	TR	130,8
	US	196,0
	ZZ	191,8
0808 10 80	AR	92,1
	AU	195,4
	BR	74,2
	CL	91,9
	CN	78,4
	NZ	111,1
	US	100,8
	ZA	83,4
	ZZ	103,4
0808 20 50	AR	76,1
	CN	93,6
	TR	128,9
	ZA	75,1
	ZZ	93,4
0809 30	TR	136,6
	US	150,7
	ZZ	143,7
0809 40 05	IL	132,0
	TR	85,4
	XS	62,1
	ZZ	93,2

⁽¹⁾ Landsbeteckningar som fastställs i kommissionens förordning (EG) nr 1833/2006 (EUT L 354, 14.12.2006, s. 19). Koden "ZZ" betecknar "övrigt ursprung".

KOMMISSIONENS FÖRORDNING (EG) nr 903/2008**av den 17 september 2008****om särskilda villkor för beviljande av exportbidrag för vissa grisköttsprodukter****(kodifierad version)**

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen,

med beaktande av rådets förordning (EG) nr 1234/2007 av den 22 oktober 2007 om upprättande av en gemensam organisation av jordbruksmarknaderna och om särskilda bestämmelser för vissa jordbruksprodukter (enda förordningen om de gemensamma organisationerna av marknaden)⁽¹⁾, särskilt artiklarna 170 och 192 i förening med artikel 4,

med beaktande av rådets förordning (EEG) nr 386/90 av den 12 februari 1990 om kontroll i samband med export av jordbruksprodukter som berättigar till exportbidrag eller andra be-
lopp⁽²⁾, särskilt artikel 6, och

av följande skäl:

- (1) Kommissionens förordning (EG) nr 2331/97 av den 25 november 1997 om särskilda villkor för beviljande av exportbidrag för vissa grisköttsprodukter⁽³⁾ har ändrats flera gånger på ett väsentligt sätt⁽⁴⁾. För att skapa klarhet och överskådlighet bör den förordningen kodifieras.
- (2) Enligt artikel 21 i kommissionens förordning 800/1999 av den 15 april 1999 om gemensamma tillämpningsföreskrifter för systemet med exportbidrag för jordbruksprodukter⁽⁵⁾ ska bidrag inte beviljas för produkter som inte är av sund och god marknadsmässig kvalitet den dag då exportdeklarationen tas emot.
- (3) Det har dock visat sig att dessa krav inte är tillräckliga för vissa produkter som anges i artikel 1.1 q i förordning (EG) nr 1234/2007 för att säkerställa att villkoren för utbetalning av bidrag tillämpas enhetligt.
- (4) Det bör därför för gemenskapen fastställas ytterligare krav för produkter av genomsnittlig kvalitet och möjligheter att vägra utbetalning av bidrag för produkter av sämre kvalitet.
- (5) När det gäller produkter som omfattas av KN-nummer 1601 00 99 och 1602 49 19 bör det införas en ytterligare kvalitet där produkterna inte innehåller fjäderfäkött. För denna bör höga kvalitetskrav ställas för att göra det

möjligt att begränsa beviljandet av bidrag för denna typ av produkter om ansökningarna om exportlicenser leder till att de sedvanliga kvantiteterna överskrids, eller det finns en risk för att dessa kvantiteter överskrids.

- (6) Det är nödvändigt att föreskriva kontroller för att säkerställa att denna förordning iakttas. Dessa kontroller bör genomföras inom ramen för kommissionens förordning (EG) nr 2090/2002 av den 26 november 2002 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EEG) nr 386/90 vad gäller fysisk kontroll i samband med export av jordbruksprodukter som berättigar till exportbidrag⁽⁶⁾ och bör bland annat omfatta en organoleptisk undersökning samt fysikaliska och kemiska analyser. Följaktligen måste en ansökan om bidrag åtföljas av ett skriftligt intyg på att de aktuella produkterna överensstämmer med de krav som anges i denna förordning.
- (7) För att säkerställa att de fysikaliska och kemiska undersökningarna genomförs på ett enhetligt sätt är det nödvändigt att föreskriva vissa klart definierade analyser.
- (8) De åtgärder som föreskrivs i denna förordning är förenliga med yttrandet från förvaltningskommittén för den gemensamma organisationen av jordbruksmarknaderna.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

1. Utan att det påverkar tillämpningen av andra gemenskapsbestämmelser, särskilt bestämmelserna i förordning (EG) nr 800/1999, ska exportbidrag beviljas för produkterna i bilaga I till den här förordningen endast om

a) de uppfyller kraven enligt bilaga I,

och

b) det i fält 44 i exportdeklarationen anges "varor i enlighet med förordning (EG) nr 903/2008".

2. Vid tillämpning av denna förordning ska en produkt anses vara av sund och god marknadsmässig kvalitet enligt artikel 21 i förordning (EG) nr 800/1999 om den är framställd för att konsumeras som livsmedel och lämplig för detta på grund av de råvaror som används och på grund av att den är tillverkad på ett hygieniskt tillfredsställande sätt och är lämpligt förpackad.

⁽¹⁾ EUT L 299, 16.11.2007, s. 1.

⁽²⁾ EGT L 42, 16.2.1990, s. 6.

⁽³⁾ EGT L 323, 26.11.1997, s. 19.

⁽⁴⁾ Se bilaga III.

⁽⁵⁾ EGT L 102, 17.4.1999, s. 11.

⁽⁶⁾ EGT L 322, 27.11.2002, s. 4.

Artikel 2

Då de kontroller som avses i artikel 5 i förordning (EG) nr 2090/2002 genomförs ska kontrollen av de produkter som avses i denna förordning utgöras av

- a) en organoleptisk undersökning, samt
- b) fysikaliska och kemiska analyser utförda enligt de metoder som anges i bilaga II till den här förordningen.

Artikel 3

Förordning (EG) nr 2331/97 ska upphöra att gälla.

Hänvisningar till den upphävda förordningen ska anses som hänvisningar till denna förordning och ska läsas enligt jämförelsetabellen i bilaga IV.

Artikel 4

Denna förordning träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdad i Bryssel den 17 september 2008.

På kommissionens vägnar
José Manuel BARROSO
Ordförande

BILAGA I

Särskilda villkor för beviljande av exportbidrag för vissa produkter inom sektorn för griskött

KN-nummer	Varuslag	Produktnummer	Villkor
1601 00	Korv och liknande produkter av kött, slaktbiprodukter eller blod; beredningar av dessa produkter:		
	– annat:		
1601 00 91	-- Rå korv, torr eller bredbar		
	--- som varken innehåller fjäderfäkött eller slaktbiprodukter av fjäderfä	1601 00 91 9120	a) Proteinhalt minst 16 % av nettovikten b) Ingen tillsats av vatten utifrån c) Inget annat protein än animaliskt är tillåtet
	--- annat	1601 00 91 9190	a) Proteinhalt minst 12 % av nettovikten b) Ingen tillsats av vatten utifrån c) Inget annat protein än animaliskt är tillåtet
1601 00 99	-- Annat:		
	--- I behållare som också innehåller konserveringsvätska, innehållande varken kött eller slaktbiprodukter av fjäderfä	1601 00 99 9110	a) Animalisk proteinhalt: minst 10 viktprocent av nettovikten b) Förhållandet kollagen-protein: högst 0,30 c) Halten av främmande vatten: högst 25 viktprocent av nettovikten
	--- I behållare som också innehåller konserveringsvätska	1601 00 99 9190	a) Animalisk proteinhalt: minst 8 viktprocent av nettovikten b) Förhållandet kollagen-protein: högst 0,45 c) Halten främmande vatten: högst 33 viktprocent av nettovikten
	--- Annat, innehållande varken kött eller slaktbiprodukter av fjäderfä	1601 00 99 9110	a) proteinhalt: minst 10 % av nettovikten b) Förhållandet kollagen-protein högst 0,30 c) Halten främmande vatten: högst 10 % av nettovikten
	--- Andra:	1601 00 99 9190	a) Animalisk proteinhalt: minst 8 viktprocent av nettovikten b) Förhållandet kollagen-protein: högst 0,45 c) Halten av främmande vatten: högst 23 viktprocent av nettovikten
ex 1602	Kött, slaktbiprodukter och blod, beredda eller konserverade på annat sätt:		
	– Varor av svin:		
ex 1602 41	-- Skinka och delar därav:		

KN-nummer	Varuslag	Produktnummer	Villkor
ex 1602 41 10	<p>--- Av tamsvin:</p> <p>---- Kokt, innehållande 80 viktprocent eller mer av kött och fett:</p> <p>----- I förpackningar med en nettovikt på 1 kg eller mer</p> <p>----- I förpackningar med en nettovikt på under 1 kg</p>	<p>1602 41 10 9110</p> <p>1602 41 10 9130</p>	<p>Förhållandet vattenprotein i köttet: högst 4,3</p> <p>Förhållandet vattenprotein i köttet: högst 4,3</p>
ex 1602 42	-- Bog och delar därav:		
ex 1602 42 10	<p>--- Av tamsvin:</p> <p>---- Kokt, innehållande 80 viktprocent eller mer av kött och fett:</p> <p>----- I förpackningar med en nettovikt på 1 kg eller mer</p> <p>----- I förpackningar med en nettovikt på under 1 kg</p>	<p>1602 42 10 9110</p> <p>1602 42 10 9130</p>	<p>Förhållandet vattenprotein i köttet: högst 4,5</p> <p>Förhållandet vattenprotein i köttet: högst 4,5</p>
ex 1602 49	<p>-- Andra, inklusive blandningar:</p> <p>--- Av tamsvin:</p> <p>---- innehållande 80 viktprocent eller mer av kött eller slaktprodukter av alla slag, inklusive fett av alla slag och ursprung:</p>		
ex 1602 49 19	<p>----- Andra:</p> <p>----- Kokt, innehållande 80 viktprocent eller mer av kött och fett:</p> <p>----- Som varken innehåller fjäderfäkött eller slaktbiprodukter av fjäderfä:</p> <p>----- Innehållande en produkt som består av klart igenkännbara delar av muskelkött som på grund av storleken inte kan sägas ha erhållits från skinka, bog, rygg eller has, tillsammans med små partiklar av synligt fett och ett mindre gelélager</p>	<p>1602 49 19 9130</p>	<p>Förhållandet vattenprotein i köttet: högst 4,5</p>

BILAGA II

Analysmetoder ⁽¹⁾**1. Fastställande av proteinhalten**

Proteinhalten ska anses vara kvävehalten multiplicerad med faktorn 6,25. Kvävehalten ska fastställas enligt ISO-metoden 937-1978.

2. Fastställande av vattenhalten i produkter enligt KN-nummer 1601 och 1602.

Vattenhalten ska fastställas enligt ISO-metoden 1442-1973.

3. Beräkning av halten främmande vatten

Halten främmande vatten beräknas enligt formeln: $a - 4b$, i vilken

a = vattenhalten,

b = proteinhalten.

4. Fastställande av kollagenhalten

Kollagenhalten ska anses vara hydroxyprolinhalten multiplicerad med faktorn 8. Hydroxyprolinhalten ska fastställas enligt ISO-metoden 3496-1978.

⁽¹⁾ Analysmetoderna i denna bilaga är de som gäller vid den tidpunkt då denna förordning träder i kraft. Hänsyn tas inte till eventuella senare ändringar av metoderna. De publiceras av ISO:s sekretariat, 1 rue de Varembé, Genève, Schweiz.

BILAGA III

Upphävd förordning och en förteckning över dess efterföljande ändringar

Kommissionens förordning (EG) nr 2331/97	(EGT L 323, 26.11.1997, s. 19)
Kommissionens förordning (EG) nr 739/98	(EGT L 102, 2.4.1998, s. 22)
Kommissionens förordning (EG) nr 2882/2000	(EGT L 333, 29.12.2000, s. 72)
Kommissionens förordning (EG) nr 507/2002	(EGT L 79, 22.3.2002, s. 12)

BILAGA IV

Jämförelsetabell

Förordning (EG) nr 2331/97	Denna förordning
Artikel 1 och 2	Artikel 1 och 2
Artikel 3	—
—	Artikel 3
Artikel 4	Artikel 4
Bilaga I och II	Bilaga I och II
—	Bilaga III
—	Bilaga IV

KOMMISSIONENS FÖRORDNING (EG) nr 904/2008

av den 17 september 2008

om fastställande av de analysmetoder och andra bestämmelser av teknisk karaktär som krävs för tillämpning av exportordningen för varor som inte omfattas av bilaga I till fördraget

(kodifierad version)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNA KOMMISSION HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen,

med beaktande av rådets förordning (EEG) nr 2658/87 av den 23 juli 1987 om tulltaxe- och statistiknomenklaturen och om Gemensamma tulltaxan⁽¹⁾, särskilt artikel 9, och

av följande skäl:

- (1) Kommissionens förordning (EEG) nr 4056/87 av den 22 december 1987 om fastställande av de analysmetoder och andra bestämmelser av teknisk karaktär som krävs för tillämpning av förordning (EEG) nr 3035/80 om allmänna bestämmelser om beviljande av exportbidrag för vissa jordbruksprodukter som exporteras i form av varor som inte omfattas av bilaga 2 till fördraget samt om kriterierna för fastställande av bidragsbeloppen⁽²⁾ har ändrats på ett väsentligt sätt⁽³⁾. För att skapa klarhet och överskådlighet bör den förordningen kodifieras.
- (2) För att säkerställa en enhetlig behandling vid export från gemenskapen av varor som omfattas av rådets förordning (EG) nr 3448/93 av den 6 december 1993 om systemet för handeln med vissa varor som framställs genom bearbetning av jordbruksprodukter⁽⁴⁾ är det viktigt att definiera de analytiska metoderna och fastställa andra bestämmelser av teknisk karaktär.
- (3) De åtgärder som föreskrivs i denna förordning är förenliga med yttrandet från tullkodexkommittén (sektionen för tulltaxe- och statistiknomenklatur).

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

I denna förordning fastställs de analysmetoder som krävs för tillämpning av förordning (EG) nr 3448/93 vad gäller export av varor som inte omfattas av bilaga I till fördraget eller, om en sådan analysmetod saknas, arten av de analyser som ska genomföras eller principen för en metod som ska användas.

⁽¹⁾ EGT L 256, 7.9.1987, s. 1.⁽²⁾ EGT L 379, 31.12.1987, s. 29.⁽³⁾ Se bilaga I.⁽⁴⁾ EGT L 318, 20.12.1993, s. 18.

Artikel 2

I enlighet med noterna i bilaga IV till kommissionens förordning (EG) nr 1043/2005⁽⁵⁾ och vid tillämpning av samma bilaga ska de "analysresultat" som anges i kolumn 3 bestämmas med de metoder, förfaranden och formler som fastställs i denna artikel enligt följande:

1. Socker

Vätskekromatografi (HPLC) ska användas för individuell bestämning av sockerarter.

A. Det sackarosinnehåll som anges i kolumn 3 i bilaga IV till förordning (EG) nr 1043/2005 ska vara lika med

$$a) S + (2F) \times 0,95,$$

om glukosinnehållet är lika med eller högre än fruktoshalten,

eller

$$b) S + (G + F) \times 0,95,$$

om glukosinnehållet är lägre än fruktosinnehållet,

där

S = sackarosinnehållet bestämt med HPLC,

F = fruktosinnehållet bestämt med HPLC,

G = glukosinnehållet bestämt med HPLC.

Om förekomst av en hydrolysisprodukt av laktos deklaras och/eller mängder av laktos eller galaktos påvisas, ska glukosinnehållet (G) minska med den mängd glukos som motsvarar galaktosinnehållet (bestämt med HPLC) innan någon annan beräkning görs.

B. Det glukosinnehåll som anges i kolumn 3 i bilaga IV till förordning (EG) nr 1043/2005 ska vara lika med

$$a) G - F,$$

om glukosinnehållet är högre än fruktosinnehållet,

⁽⁵⁾ EUT L 172, 5.7.2005, s. 24.

b) 0 (noll),

om glukosinnehållet är lika med eller lägre än fruktosinnehållet.

Om förekomst av en hydrolysisprodukt av laktos och/eller mängder av laktos eller galaktos påvisas, ska glukosinnehållet (G) minska med det glukosinnehåll som motsvarar galaktosinnehållet (bestämt med HPLC) innan någon annan beräkning görs.

2. Stärkelse (eller dextrin)

(Dextrin ska uttryckas som stärkelse)

A. För alla KN-nummer utom KN-numren 3505 10 10, 3505 10 90, 3505 20 10–3505 20 90 och 3809 10 10–3809 10 90 ska det stärkelseinnehåll (eller dextrinhalt) som avses i kolumn 3 i bilaga IV till förordning (EG) nr 1043/2005 beräknas med användning av formeln

$$(Z - G) \times 0,9,$$

där

Z = glukosinnehållet bestämt med den metod som anges i bilaga I till kommissionens förordning (EEG) nr 4154/87 ⁽¹⁾,

G = glukosinnehållet bestämt med HPLC.

B. För KN-numren 3505 10 10, 3505 10 90, 3505 20 10–3505 20 90 och 3809 10 10–3809 10 90 ska stärkelseinnehållet (eller dextrininnehållet) beräknas med den metod som anges i bilaga II till förordning (EEG) nr 4154/87.

3. Mjölkfett

Vid bestämning av mjölkfettinnehåll ska en metod användas som är baserad på extraktion med petroleumeter efter hydrolys med saltsyra, följd av gaskromatografi av fettsyornas metylestrar. Om förekomst av mjölkfett påvisas, ska mjölkfettinnehållet i viktprocent beräknas genom att halten av

metylbutyrat i viktprocent multipliceras med 25 och resultatet multipliceras med varans totala fetthalt i viktprocent, varefter produkten divideras med 100.

Artikel 3

Vid tillämpning av bilaga III till förordning (EG) nr 1043/2005 ska halten av mannitol i viktprocent av D-glucitol (sorbitol) bestämmas med HPLC-metoden.

Artikel 4

1. En analysrapport ska utarbetas.

2. Analysrapporten ska innehålla följande uppgifter:

— Alla uppgifter som krävs för att identifiera provet.

— Den gemenskapsmetod som har använts samt en exakt hänvisning till den rättsakt i vilken metoden har fastställts eller, i förekommande fall, en detaljerad hänvisning till en metod, med angivande av de analysoperationer som ska utföras eller principen för en metod som ska användas enligt denna förordning.

— De faktorer som eventuellt kan ha påverkat resultaten.

— Resultaten av analysen, med vederbörlig hänsyn till det sätt på vilket de uttrycks i den använda metoden och de uttrycksmedel som dikteras av behoven hos de tullmyndigheter eller administrativa myndigheter som har begärt analysen.

Artikel 5

Förordning (EEG) nr 4056/87 ska upphöra att gälla.

Hänvisningar till den upphävda förordningen ska anses som hänvisningar till denna förordning och ska läsas enligt jämförelsetabellen i bilaga II.

Artikel 6

Denna förordning träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

⁽¹⁾ EGT L 392, 31.12.1987, s. 19.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdad i Bryssel den 17 september 2008.

På kommissionens vägnar
José Manuel BARROSO
Ordförande

BILAGA I

Upphävd förordning och dess ändring

Kommissionens förordning (EEG) nr 4056/87	(EGT L 379, 31.12.1987, s. 29)
Kommissionens förordning (EG) nr 202/98	(EGT L 21, 28.1.1998, s. 5)

BILAGA II

Jämförelsetabell

Förordning (EEG) nr 4056/87	Denna förordning
Artikel 1 – 4	Artikel 1 – 4
—	Artikel 5
Artikel 5	Artikel 6
—	Bilaga I
—	Bilaga II

KOMMISSIONENS FÖRORDNING (EG) nr 905/2008**av den 17 september 2008****om utfärdande av importlicenser för rörråsocker för raffinering med ursprung i de minst utvecklade länderna**

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen,

med beaktande av rådets förordning (EG) nr 980/2005 av den 27 juni 2005 om tillämpning av Allmänna preferenssystemet ⁽¹⁾,

med beaktande av rådets förordning (EG) nr 318/2006 av den 20 februari 2006 om den gemensamma organisationen av marknaden för socker ⁽²⁾,

med beaktande av kommissionens förordning (EG) nr 1100/2006 av den 17 juli 2006 om tillämpningsföreskrifter för regleringsåren 2006/07, 2007/08 och 2008/09 avseende öppnande och förvaltning av tullkvoter för rörråsocker för raffinering med ursprung i de minst utvecklade länderna, och tillämpningsföreskrifter för import av produkter enligt HS-nummer 1701 med ursprung i de minst utvecklade länderna ⁽³⁾, särskilt artikel 7.3, och

av följande skäl:

- (1) I enlighet med artikel 12.5 i förordning (EG) nr 980/2005 föreskrivs det i artikel 3.1 i förordning (EG) nr 1100/2006 att det för import från de minst utvecklade länderna ska öppnas tullkvoter med nolltullsats för produkter med KN-nummer 1701 11 10, uttryckta som vitsockerekvivalenter.

- (2) De behöriga myndigheterna har under veckan 8–12 september 2008 tagit emot ansökningar om importlicens i enlighet med artikel 5 i förordning (EG) nr 1100/2006. Av den registrering som avses i artikel 7.2 i den förordningen framgår det att dessa ansökningar har lett till att den totala kvantitet för vilken det har inkommit ansökningar för regleringsåret 2007/08 uppgår till den gräns på 178 030,75 ton som anges för det regleringsåret för kvot 09.4361.

- (3) Kommissionen bör därför underrätta medlemsstaterna om att denna gräns är uppnådd och att inga fler licensansökningar kan godtas.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

De ansökningar om importlicens som inkommer mellan den 8 och den 12 september 2008 i enlighet med artikel 5 i förordning (EG) nr 1100/2006 ska beviljas för 100 % av den kvantitet som ansökningarna gäller.

Artikel 2

Den gräns på 178 030,75 ton för tullkvot 09.4361 som föreskrivs i artikel 3.1 i förordning (EG) nr 1100/2006 är uppnådd. Ansökningar om importlicens som inkommer efter den 12 september 2008 kan inte godtas.

Artikel 3

Denna förordning träder i kraft samma dag som den offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdat i Bryssel den 17 september 2008.

På kommissionens vägnar

Jean-Luc DEMARTY

Generaldirektör för jordbruk och
landsbygdsutveckling

⁽¹⁾ EUT L 169, 30.6.2005, s. 1.

⁽²⁾ EUT L 58, 28.2.2006, s. 1.

⁽³⁾ EUT L 196, 18.7.2006, s. 3.

II

(Rättsakter som antagits i enlighet med EG- och Euratomfördragen och vars offentliggörande inte är obligatoriskt)

BESLUT

RÅDET

RÅDETS BESLUT

av den 15 september 2008

om bemyndigande för Republiken Italien att tillämpa en åtgärd som avviker från artikel 285 i direktiv 2006/112/EG om ett gemensamt system för mervärdesskatt

(2008/737/EG)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA BESLUT

med beaktande av fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen,

med beaktande av rådets direktiv 2006/112/EG av den 28 november 2006 om ett gemensamt system för mervärdesskatt⁽¹⁾, särskilt artikel 395.1,

med beaktande av kommissionens förslag, och

av följande skäl:

- (1) Republiken Italien har inte utnyttjat bestämmelserna i artikel 14 i rådets andra direktiv 67/228/EEG av den 11 april 1967 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning rörande omsättningsskatter – Gemensamt system för mervärdesskatt: struktur och tillämpningsförfaranden⁽²⁾ vilket innebär att ett system för skattebefrielse för beskattningsbara personer enbart skulle kunna införas vad gäller beskattningsbara personer vars årsomsättning inte överstiger 5 000 EUR.
- (2) Genom en skrivelse som registrerades hos kommissionens generalsekretariat den 15 november 2007 ansökte Italien om bemyndigande att från och med den 1 januari 2008 införa en åtgärd som avviker från artikel 285 i direktiv 2006/112/EG i syfte att befria från mervärdesskatt beskattningsbara personer vars årsomsättning inte överstiger 30 000 EUR. Den åtgärden kommer att befria dessa beskattningsbara personer från vissa av eller alla de mervärdesskatteskyldigheter som anges i avdelning XI

kapitel 2–6 i direktiv 2006/112/EG, samtidigt som företag på grund av åtgärdens frivilliga karaktär kan välja det sedvanliga mervärdesskattesystemet.

- (3) Genom en skrivelse av den 6 maj 2008 underrättade kommissionen i enlighet med artikel 395.2 i direktiv 2006/112/EG övriga medlemsstater om Italiens ansökan. Genom en skrivelse av den 8 maj 2008 underrättade kommissionen Italien om att den hade alla nödvändiga uppgifter för att kunna behandla ansökan.

- (4) I enlighet med avdelning XII i direktiv 2006/112/EG får medlemsstaterna redan tillämpa en särskild ordning för småföretag. Den åtgärden avviker från artikel 285 i direktiv 2006/112/EG endast så till vida att ordningens tröskelvärde för årsomsättning är högre än det som för närvarande gäller för Italien.

- (5) Det tröskelvärde som Italien ansökt om kan i betydande utsträckning minska mervärdesskatteskyldigheterna för de minsta företagen. Det överensstämmer med de tröskelvärden som tillämpas för vissa andra medlemsstater.

- (6) Kommissionen är fast besluten att fastställa ett gemensamt tröskelvärde för årsomsättning under vilket beskattningsbara personer kan befrias från mervärdesskatt i syfte att bidra till att minska bördorna för småföretag. Kommissionen föreslog 2004 att medlemsstaterna skulle tillåtas att höja det tröskelvärde för årsomsättning under vilket småföretag kan befrias från mervärdesskatt. Italiens ansökan ligger i linje med kommissionens förslag.

⁽¹⁾ EUT L 347, 11.12.2006, s. 1.

⁽²⁾ EGT 71, 14.4.1967, s. 1303/67. Direktivet upphävt genom direktiv 77/388/EEG (EGT L 145, 13.6.1977, s. 1).

- (7) Italien skulle också vilja ha möjlighet att höja tröskelvärdet för att bibehålla åtgärdens värde i reala termer, och på så sätt för denna åtgärd kunna tillämpa en bestämmelse liknande den i artikel 286 i direktiv 2006/211/EG.
- (8) Mot bakgrund av att beskattningsperioden är årlig och för att beskattningsbara personer ska kunna använda förenklingståtgärden så snart som möjligt, bör Italien ges tillstånd att erbjuda den frivilliga ordningen från och med den 1 januari 2008.
- (9) Undantaget har ingen inverkan på Europeiska gemenskapernas egna medel från mervärdesskatt.
- (10) Enligt de uppgifter som Republiken Italien tillhandahållit kommer åtgärden att leda till en minskning av de samlade skatteintäkterna som tas ut i det sista konsumtionsledet med ungefär 0,15 % det första tillämpningsåret och med ungefär 0,25 % under de följande två åren.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Med avvikelse från artikel 285 i direktiv 2006/112/EG bemyndigas Republiken Italien att i fråga om beskattningsperioder som infaller mellan den 1 januari 2008 och den 31 december 2010

befria beskattningsbara personer vars årsomsättning inte överstiger 30 000 EUR från mervärdesskatt. Ordningen är frivillig för beskattningsbara personer.

Artikel 2

Republiken Italien får höja tröskelvärdet i syfte att bibehålla skattebefrielsens värde i reala termer.

Artikel 3

Detta beslut ska upphöra att gälla samma dag som gemenskapsregler om fastställande om ett gemensamt tröskelvärde för årsomsättning under vilket beskattningsbara personer får undantas från mervärdesskatt träder i kraft, dock senast den 31 december 2010.

Artikel 4

Detta beslut riktar sig till Republiken Italien.

Utfärdat i Bryssel den 15 september 2008.

På rådets vägnar

B. KOUCHNER

Ordförande

KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS BESLUT

av den 4 juni 2008

om den ordning för statligt stöd som Frankrike planerar att genomföra till förmån för beredning och saluföring av fiskeri- och vattenbruksprodukter (Fonds d'Intervention Stratégique des Industries Agro-Alimentaires)

[delgivet med nr K(2008) 2257]

(Endast den franska texten är giltig)

(Text av betydelse för EES)

(2008/738/EG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION HAR ANTAGIT
DETTA BESLUT

med beaktande av fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 88.2 första stycket,

efter att i enlighet med nämnda artikel gett berörda parter tillfälle att yttra sig⁽¹⁾, och

av följande skäl:

1. FÖRFARANDE

- (1) Den 24 april 2007 meddelade Frankrike kommissionen sin avsikt att införa en stödordning för att subventionera företag inom sektorn för beredning och saluföring av fiskeri- och vattenbruksprodukter. Inom ramen för den preliminära granskningen enligt artikel 4 i rådets förordning (EG) nr 659/1999 av den 22 mars 1999 om tillämpningsföreskrifter för artikel 93 i EG-fördraget⁽²⁾ ställdes en begäran om ytterligare upplysningar till Frankrike den 7 juni 2007; syftet var att få exakta uppgifter om stödmottagarna och den rättsliga grunden för ordningen. De franska myndigheterna svarade den 11 juli 2007. Den 11 september 2007 ställde kommissionen en ny begäran om kompletterande upplysningar till de franska myndigheterna, och de svarade den 26 oktober 2007.
- (2) Mot bakgrund av de uppgifter som kommissionen förfogar över anser den att den anmälda stödordningen väcker tvivel vad avser förenligheten med den gemensamma marknaden. Den 16 januari 2008 informerade kommissionen Frankrike om sitt beslut att inleda det formella granskningsförfarandet enligt artikel 88.2 i fördraget och enligt artikel 6 i förordning (EG) nr 659/1999.

2. BESKRIVNING

- (3) Kommissionens beslut att inleda det formella granskningsförfarandet offentliggjordes i *Europeiska unionens officiella tidning*⁽³⁾. Kommissionen uppmanade berörda parter att inom en månad inkomma med sina synpunkter på åtgärden i fråga.
- (4) Frankrike anmälde sina synpunkter i en skrivelse av den 18 februari 2008. Kommissionen har inte mottagit några synpunkter från andra berörda parter.
- (5) Enligt uppgifterna i anmälan har den aktuella stödordningen till syfte att med helt och hållet nationella offentliga medel subventionera företag som är aktiva inom beredning och saluföring av fiskeri- och vattenbruksprodukter.
- (6) Målet är att bevilja stöd till företag som inte är små och medelstora företag, för att dessa ska kunna få del av samma stöd som ges till små och medelstora företag i enlighet med rådets förordning (EG) nr 1198/2006 av den 27 juli 2006 om Europeiska fiskerifonden⁽⁴⁾.
- (7) Stöden kommer att finansieras genom "Fonds d'Intervention Stratégique des Industries Agro-Alimentaires (FISIAA)". Denna fond har inrättats av de franska myndigheterna och utgör en ny budgetpost i stadsbudgeten som kommer att förvaltas av ministeriet för jordbruk och fiske. Alla företag som är aktiva inom beredning och saluföring av produkter enligt bilaga I till fördraget kan beviljas subventioner genom FISIAA. Det kan därmed röra sig om företag inom jordbrukssektorn såväl som

⁽¹⁾ EUT C 61, 6.3.2008, s. 8.

⁽²⁾ EGT L 83, 27.3.1999, s. 1.

⁽³⁾ Se fotnot 1.

⁽⁴⁾ EUT L 223, 15.8.2006, s. 1.

företag inom sektorn för fiske och vattenbruk. Det föreskrivs att stöden under 2007 uteslutande ska betalas till företag med fler än 750 anställda och mer än 200 miljoner EUR i omsättning. Enligt Frankrikes förklaring är det sannolikt att denna prioritering kommer att gälla även för stöd som beviljas efter 2007. Hypotesen bekräftas i texten till den nya inbjudan att lämna projektförslag som utlystes i december 2007 (se skäl 9).

- (8) Anmälan åtföljs av en inbjudan att lämna projektförslag som utlystes den 2 mars 2007; syftet är att välja ut sådana projekt som överensstämmer med FISIAA:s mål. Enligt de franska myndigheterna berör inbjudan endast företag inom jordbrukssektorn och kravspecifikationen presenteras endast som ett exempel på de villkor enligt vilka stöden skulle kunna utbetalas till företag inom sektorn för fiske och vattenbruk.
- (9) Den 17 december 2007 utlystes en ny inbjudan att lämna förslag till projekt som skulle kunna komma i fråga för stöd under år 2008. Här är det inte enbart företag som är aktiva inom beredning och saluföring av fiskeri- och vattenbruksprodukter som uttryckligen nämns, utan alla produkter som anges i bilaga I till fördraget (däribland fiskeri- och vattenbruksprodukter). Även de nya reglerna för berättigande till stöd genom Europeiska fiskerifonden (EFF) nämns.
- (10) Det var först efter att ha inlett det formella granskningsförfarandet som kommissionen fick kännedom om denna nya inbjudan att lämna projektförslag, som annonseras på jordbruks- och fiskeriministeriets webbplats⁽⁵⁾. Den nya inbjudan att lämna projektförslag nämns inte i de franska myndigheternas svar av den 18 februari 2008. De inskränker sig till iakttagelsen att "det uppskjutna godkännandet redan har hindrat beredningsföretagen att delta i FISIAA:s inbjudan att lämna förslag för 2007 [utlyst den 2 mars 2007 men anmäld den 24 april 2007]."
- (11) Enligt de franska myndigheterna definieras FISIAA för närvarande genom sitt tillämpningsområde, dvs. stödordningen för företag inom jordbrukssektorn, vilken registrerats enligt nr N 553/2003 och godkänts genom kommissionens beslut av den 28 juli 2004⁽⁶⁾. Anmälan av den stödordning som är föremål för detta beslut har därmed till syfte att utvidga tillämpningsområdet till företag inom sektorn för fiske och vattenbruk.
- (12) Den budget som anges för FISIAA uppgår till 13 miljoner EUR för 2007 för hela stödmottagarsektorn (dels jordbruk och dels fiske och vattenbruk). Eftersom ordningen är öppen för alla företag inom dessa två sektorer

är det, enligt de franska myndigheterna, för närvarande inte möjligt att veta vilken del av beloppet som faktiskt kommer att avsättas för företag inom sektorn för fiske och vattenbruk.

- (13) När det gäller de utgifter som kan täckas av subventionen anges det i inbjudan att lämna projektförslag att FISIAA har till syfte att stödja företagsprojekt som kan integrera materiella och immateriella investeringar och som är "innovativa" och/eller "kraftigt strukturskapande" och/eller befrämjar "en starkt handelsposition". Samtliga investeringar som bidrar till att främja processen för lagring, förpackning, beredning och/eller saluföring är potentiellt stödberättigande. Dessa investeringar kan t.ex. bestå i utgifter för förvärv av nytt materiel eller förvärv och iordningsställande av fast egendom knuten till projektet, utgifter för personal som krävs för projektet eller för immateriella tjänster som patent, undersökningar, rådgivning. Stödet från FISIAA kommer inte att överstiga 15 % av de stödberättigande utgifterna för materiella investeringar och 100 000 EUR för immateriella investeringar.

3. SKÄL TILL ATT INLEDA FÖRFARANDET

- (14) Stödordningen syftar till att bevilja stöd till andra än små och medelstora företag för att dessa företag genom rent nationella medel ska kunna dra nytta av samma stöd som ges till små och medelstora företag i enlighet med rådets förordning (EG) nr 1198/2006. Stöden kommer att finansieras av FISIAA.
- (15) Vid granskningen av denna stödordning mot bakgrund av riktlinjerna för granskning av det statliga stödet till fiske och vattenbruk⁽⁷⁾ (nedan kallade *riktlinjerna*) hänvisas det till kriterierna i förordning (EG) nr 1198/2006. De åtgärder som berättigar till stöd från Europeiska fiskerifonden på området för beredning eller saluföring av fiskeri- och vattenbruksprodukter avser endast små och medelstora företag, medan den aktuella stödordningen särskilt riktar sig till alla företag utom de små och medelstora företagen.
- (16) Följaktligen tvivlar kommissionen på att stödordningen är förenlig med den gemensamma marknaden.

4. KOMMENTARER FRÅN FRANKRIKE OCH ÖVRIGA BERÖRDA PARTER

- (17) Frankrike lägger fram två argument som talar för att stöden från FISIAA till företag som arbetar med beredning och saluföring av fiskeri- och vattenbruksprodukter skulle vara förenliga med den gemensamma marknaden.

⁽⁵⁾ <http://agriculture.gouv.fr/sections/presse/communiques/2eme-appel-projets-pour>

⁽⁶⁾ EUT C 214, 1.9.2005, s. 4.

⁽⁷⁾ EUT C 84, 3.4.2008, s. 10.

- (18) För det första upprepar Frankrike iakttagelsen i sitt svar av den 26 oktober 2007, dvs. att företag som arbetar med beredning inom fiskerisektorn eller bearbetning inom jordbrukssektorn ofta utövar samma typ av verksamhet, och att kommissionen inte anser att stöd till stora företag inom livsmedelssektorn innebär en risk för snedvridning av konkurrensen och har gjort det möjligt för medlemsstaterna att bevilja dem statligt stöd.
- (19) Frankrike uppmanar vidare kommissionen att förklara varför den anser det möjligt att bevilja större företag stöd inom ramen för Fonden för fiskets utveckling (FFU) under 2007 och 2008, när stöd av samma typ men som uteslutande betalas med nationella medel däremot inte kan beviljas.

5. BEDÖMNING

- (20) Kommissionen observerar till att börja med att FISIAA:s inbjudan att lämna projektförslag för 2007 utlystes den 2 mars 2007, med sista svarsdatum den 2 maj 2007, medan de franska myndigheterna meddelade kommissionen sin avsikt att utlysa inbjudan att lämna projektförslag riktad till företag inom sektorn för fiske och vattenbruk först den 24 april 2007. Med andra ord inleddes projektförslagsinfordran innan kommissionen fått kännedom om stödordningen för företag inom beredning och saluföring av fiskeri- och vattenbruksprodukter, och framför allt innan den fått möjlighet att uttala sig om en sådan ordnings förenlighet med den gemensamma marknaden. Detta är skälet till att kommissionen inledningsvis ställde Frankrike frågan om det dokument som bifogats dess anmälan (dvs. själva inbjudan att lämna projektförslag av den 2 mars 2007) endast riktade sig till företag inom jordbrukssektorn, vilket Frankrike bekräftade i sin skrivelse av den 11 juli 2007 ("Den första inbjudan att lämna projektförslag har begränsats till företag inom jordbrukssektorn (...) I FISIAA:s inbjudan att lämna projektförslag kommer därför företag som arbetar med saluföring och beredning inom fiskeri- och vattenbrukssektorn att nämnas först när den nuvarande stödordningen har godkänts"). Om så inte varit fallet skulle stödordningen ha omvärderats till olagligt stöd (oanmält) enligt artikel 1 f i förordning (EG) nr 659/1999.
- (21) En liknande fråga uppstår i och med den nya inbjudan att lämna projektförslag som utlystes den 17 december, och som kommissionen fick kännedom om först efter det att det formella granskningsförfarandet inletts (se skäl 9). Denna nya inbjudan att lämna projektförslag är formulerad exakt likadant som inbjudan från 2007, och tar alltså inte uttryckligen upp saluförings- och beredningsföretag inom sektorn för fiske och vattenbruk, men hänvisar (liksom den tidigare inbjudan) dels till bilaga I till fördraget (som omfattar fiskeri- och vattenbruksprodukter) och dels till förordning (EG) nr 1198/2006.
- (22) Kommissionen erinrar därför om att godkännandet av statliga stödordningar inte sker automatiskt och att en medlemsstat inte kan dra slutsatser om kommissionens beslut så länge granskningen av stödordningen inte har avslutats. Av dessa skäl kan kommissionen inte godta Frankrikes försäkran att "det uppskjutna godkännandet [av den aktuella stödordningen] redan hindrat beredningsföretagen att delta i FISIAA:s inbjudan att lämna förslag för 2007". Den kan inte heller godta att en andra inbjudan att lämna projektförslag utlystes utan uttryckliga instruktioner om att företag inom fiskerisektorn inte kan omfattas av subventioner från FISIAA under 2008, eller åtminstone uppgifter om att denna möjlighet är beroende av kommissionens godkännande.
- (23) Enligt artikel 87.1 i fördraget "är stöd som ges av en medlemsstat eller med hjälp av statliga medel, av vilket slag det än är, som snedvrider eller hotar att snedvrیدا konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion, oförenligt med den gemensamma marknaden i den utsträckning det påverkar handeln mellan medlemsstaterna."
- (24) De aktuella stöden utgörs av subventioner finansierade genom statsbudgeten (se skäl 7) och är därmed statligt beviljade stöd.
- (25) Eftersom beslutet om att bevilja subventionerna fattas på nationell nivå, efter det att ministeriet för jordbruk och fiske gjort ett urval bland de projekt som lämnats inom ramen för en inbjudan att lämna projektförslag, utgår stödet från staten.
- (26) Det finns risk för att de anmälda åtgärderna påverkar handeln mellan medlemsstaterna, och med tanke på att de främjar den inhemska produktionen av beredda fiskeriprodukter på bekostnad av produktionen i de övriga medlemsstaterna hotar de också att snedvrیدا konkurrensen.
- (27) De stöd som omfattas av detta beslut utgör därmed statligt stöd i den mening som avses i artikel 87.1 i fördraget.
- (28) Eftersom det rör sig om stöd till sektorn för fiske och vattenbruk bör de analyseras mot bakgrund av riktlinjerna. I punkt 5.3 i riktlinjerna fastslås att dessa kommer att tillämpas från och med den 1 april 2008 "på alla stödåtgärder som görs det datumet eller senare". De franska myndigheterna har uppgett att de avvaktade kommissionens godkännande innan de kunde låta företag inom sektorn för fiske och vattenbruk omfattas av stödordningen, men kommissionen anser att så inte skett och att det därför är ytterst lämpligt att granska stödordningen mot bakgrund av riktlinjerna.

- (29) I punkt 3.2 i riktlinjerna hänvisas till de kriterier som anges i förordning (EG) nr 1198/2006. Därför bör den aktuella stödordningens förenlighet med den gemensamma marknaden granskas mot bakgrund av den förordningen.
- (30) Kommissionen konstaterar att de åtgärder som berättigar till stöd genom FFU på området beredning och saluföring med stöd av förordning (EG) nr 1198/2006 endast avser små och medelstora företag. Kommissionen anser därför att den stödordning som berörs av detta beslut och som endast riktar sig till andra företag än små och medelstora företag, inte överensstämmer med FFU:s interventionskriterier.
- (31) De franska myndigheterna bestrider inte denna analys eftersom de uppger att ”inbjudan att lämna projektförslag nr 2 kommer att rikta sig till de stora företagen inom sektorn för beredning och saluföring av produkter från havet, dvs. företag med fler än 750 anställda och mer än 200 miljoner EUR i omsättning, eftersom sådana företag inte omfattas av FFU, vilket gör dem likställda med företag som bearbetar jordbruksprodukter. (...) De franska myndigheterna är väl medvetna om att 2004 års riktlinjer för fiske och vattenbruk samt artikel 104 i förordning (EG) nr 1198/2006 om Europeiska fiskerifonden föranleder kommissionen att dra slutsatsen att stora företag inte kan omfattas av offentligt stöd.”
- (32) Trots detta anser Frankrike att den aktuella stödordningen är berättigad därför att man vill harmonisera situationen för företag som är aktiva inom sektorn för fiske och vattenbruk vad avser offentligt stöd med situationen för företag inom jordbrukssektorn, för vilka en liknande stödordning godkändes 2004. Eftersom det rör sig om en stödordning som riktar sig till sektorn för fiske och vattenbruk, där särskilda riktlinjer redan gäller, kan kommissionen emellertid inte godta argumentet att en liknande stödordning redan antagits för en annan verksamhetssektor. Kommissionen erinrar också om att den ordning som är tillämplig på företag inom jordbrukssektorn gäller i form av ett undantag t.o.m. den 31 december 2008, i enlighet med punkt 196 i gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till jordbruk och skogsbruk 2007–2013⁽⁸⁾. I det här fallet rör de sig emellertid om en ny stödordning för företag inom fiske och vattenbruk. Den bör därför granskas mot bakgrund av lagstiftningen för denna sektor, och inte i förhållande till en ordning som gäller för en annan verksamhetssektor och som godkänts med stöd av andra regler än de som gäller

för statligt stöd inom sektorn för fiske och vattenbruk. Argumentet kan därför inte godtas.

- (33) Jämförelsen med stöd till stora företag som under 2007 och 2008 kan beviljas inom ramen för FFU kan inte heller användas som grund för införandet av en ny helt nationell stödordning till förmån för dessa företag (se skäl 19). Faktum är att reglerna för förvaltningen av strukturprogram och stöd som beviljas inom denna ram samt reglerna för statligt stöd är beroende av varandra, om inte annat uttryckligen anges (vilket är fallet i riktlinjerna, som hänvisar till kriterier enligt förordning (EG) nr 1198/2006). Därför får det faktum att stöd (av skäl uteslutande knutna till genomförandet av budgeten) fortfarande kan beviljas enligt programplaneringen 1999–2006 för FFU inte några återverkningar avseende de bestämmelser som gäller för den aktuella stödordningen.

6. SLUTSATS

- (34) På grundval av analysen i del 5 blir slutsatsen att det stöd som genom FISIAA beviljas företag inom sektorn för fiske och vattenbruk och som anmäldes av Frankrike den 24 april 2007 är oförenligt med den gemensamma marknaden.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Den stödordning som Frankrike, genom Fonds d'Intervention Stratégique des Industries Agro-Alimentaires (FISIAA), planerar att genomföra för att subventionera företag inom sektorn för beredning och saluföring av produkter från fiske och vattenbruk är oförenlig med den gemensamma marknaden.

Artikel 2

Detta beslut riktar sig till Republiken Frankrike.

Utfärdat i Bryssel den 4 juni 2008.

På kommissionens vägnar

Joe BORG

Ledamot av kommissionen

⁽⁸⁾ EUT C 319, 27.12.2006, s. 1.

KOMMISSIONENS BESLUT

av den 11 september 2008

om ekonomiskt bidrag från gemenskapen till Världsoorganisationen för djurens hälsa (OIE) för åtgärder rörande information om djursjukdomar

(2008/739/EG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION HAR BESLUTAT FÖLJANDE

med beaktande av fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen,

med beaktande av rådets beslut 90/424/EEG av den 26 juni 1990 om utgifter inom veterinärområdet ⁽¹⁾, särskilt artikel 20, och

av följande skäl:

(1) Enligt beslut 90/424/EEG kan gemenskapen vidta eller hjälpa medlemsstaterna eller internationella organisationer att vidta de tekniska och vetenskapliga åtgärder som är nödvändiga för att utveckla gemenskapens veterinärlagstiftning och veterinärutbildning.

(2) I rådets direktiv 82/894/EEG av den 21 december 1982 om anmälan av djursjukdomar inom gemenskapen ⁽²⁾ fastställs ett system för anmälan av utbrott av de sjukdomar som förtecknas i bilaga I till direktivet (nedan kallat *gemenskapssystemet för anmälan av djursjukdomar*).

(3) Världsoorganisationen för djurens hälsa (OIE) är en representativ mellanstatlig organisation som ansvarar för att förbättra djurhälsovillkoren internationellt. När det gäller information om sjukdomar har OIE unik erfarenhet genom utvecklingen av den globala informationsdatabasen över djursjukdomar (*World Animal Health Information Database*, WAHID), ett gränssnitt som ger omfattande uppgifter om djursjukdomar. WAHID används av alla OIE:s medlemsländer, inbegripet alla EU-medlemsstater.

(4) I meddelandet från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén om en ny strategi för djurhälsa för Europeiska unionen (2007–2013) enligt principen ”Det är bättre att förebygga än att behandla” ⁽³⁾ anges förebyggande av djurrelaterade hot, övervakning och krisberedskap som en av pelarna i den nya djurhälsostategin. I rapporten betonas särskilt att uppgifterna från åtgärder och program för veterinär uppföljning, övervakning och kontroll ger den viktiga vetenskapliga grunden för EU-institutionernas och medlemsstaternas beslut om förebyggande åtgärder och kontrollåtgärder.

(5) I meddelandet anges anpassning av gemenskapssystemet för anmälan av djursjukdomar som ett förväntat resultat av den nya djurhälsostategin. Ett annat förväntat resultat är enligt meddelandet att gemenskapens befintliga veterinärlagstiftning förenklas och anpassas till internationella standarder, bl.a. OIE:s standarder.

(6) För att utveckla gemenskapens veterinärlagstiftning bör det därför fastställas åtgärder i samarbete med OIE som syftar till att anpassa gemenskapssystemet för anmälan av djursjukdomar till WAHID, samla in epidemiologiska uppgifter och särskilt utforma dataseten, databaserna och protokollen för utbyte av uppgifter. Gemenskapen bör därför ge ett ekonomiskt bidrag för finansiering av OIE:s utveckling av informationssystemet för djursjukdomar för perioden 2008–2012. Det bör fastställas ett högsta belopp för detta bidrag.

(7) Insamling, analys och sammanfattning av information om djurhälsa i Balkan-, Kaukasus- och Medelhavsområdena, särskilt rörande sjukdomar som sprids över gränserna, är av yttersta vikt för att gemenskapen ska kunna förhindra hot mot djurhälsan inom sitt territorium. Denna information finns dock inte alltid lättillgänglig.

⁽¹⁾ EGT L 224, 18.8.1990, s. 19.

⁽²⁾ EGT L 378, 31.12.1982, s. 58.

⁽³⁾ KOM(2007) 539 slutlig.

- (8) OIE har utvecklat ett verktyg för utvärdering av veterinärtjänsternas verksamhet (OIE PVS Tool). Verktøget är utformat för att bistå veterinärtjänsterna i OIE:s medlemsländer att fastställa sin nuvarande prestationsnivå och hitta brister och svagheter när det gäller förmågan att efterleva OIE:s internationella standarder. OIE PVS Tool genererar även information om djurhälsan i OIE:s medlemsländer. Gemenskapen bör därför analysera de insatser och den information som genereras av detta verktyg när det gäller Balkan-, Kaukasus- och Medelhavsområdena.
- (9) Gemenskapen bör därför ge ett ekonomiskt bidrag för OIE:s utveckling och analys av djurhälsoinsatserna i Balkan-, Kaukasus- och Medelhavsområdena. Det bör fastställas ett högsta belopp för detta bidrag.
- (10) I artikel 168.1 c i kommissionens förordning (EG, Euratom) nr 2342/2002 av den 23 december 2002 om genomförandebestämmelser för rådets förordning (EG, Euratom) nr 1605/2002 med budgetförordning för Europeiska gemenskapernas allmänna budget ⁽¹⁾ fastställs att bidrag får beviljas utan ansökningsomgång till organisationer som rättsligt eller *de facto* innehar ett monopol, vilket vederbörligen ska motiveras i tilldelningsbeslutet.
- (11) OIE innehar *de facto* ett monopol inom sitt område sedan organisationen skapades genom ett internationellt avtal av den 25 januari 1924. OIE är den mellanstatliga organisation som ansvarar för att förbättra djurhälso villkoren internationellt och är erkänd som en referensorganisation av Världshandelsorganisationen (WTO). Det krävs därför ingen ansökningsomgång för de ekonomiska bidrag som organisationen beviljas enligt detta beslut.
- (12) De åtgärder som föreskrivs i detta beslut är förenliga med yttrandet från ständiga kommittén för livsmedelskedjan och djurhälsa.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Härmed beviljas Världsoorganisationen för djurens hälsa (OIE) ett ekonomiskt bidrag på högst 750 000 euro från gemenskapen i enlighet med artikel 19 i beslut 90/424/EEG för finansiering av utvecklingen av informationssystemet för djursjukdomar för perioden 2008–2012.

Artikel 2

Härmed beviljas Världsoorganisationen för djurens hälsa (OIE) ett ekonomiskt bidrag på högst 250 000 euro från gemenskapen i enlighet med artikel 19 i beslut 90/424/EEG för finansiering av analysen av djurhälsoinsatserna i Balkan-, Kaukasus- och Medelhavsområdena.

Artikel 3

De ekonomiska bidrag som föreskrivs i artiklarna 1 och 2 ska finansieras genom budgetpost 17 04 02 01 i Europeiska gemenskapernas budget för 2008.

Utfärdat i Bryssel den 11 september 2008.

På kommissionens vägnar

Androulla VASSILIOU

Ledamot av kommissionen

⁽¹⁾ EGT L 357, 31.12.2002, s. 1.

KOMMISSIONENS BESLUT**av den 12 september 2008****om ett principiellt erkännande av fullständigheten hos den dokumentation som lämnats in för detaljerad granskning inför ett eventuellt införande av spinetoram i bilaga I till rådets direktiv 91/414/EEG**

[delgivet med nr K(2008) 4965]

(Text av betydelse för EES)

(2008/740/EG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION HAR ANTAGIT
DETTA BESLUT

verksamma ämnet i fråga, kraven i bilaga III till samma direktiv.

med beaktande av fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen,

- (5) Detta beslut bör inte inverka på kommissionens rätt att begära ytterligare uppgifter av sökanden för att klargöra vissa delar av dokumentationen.

med beaktande av rådets direktiv 91/414/EEG av den 15 juli 1991 om utsläppande av växtskyddsmedel på marknaden⁽¹⁾, särskilt artikel 6.3, och

- (6) De åtgärder som föreskrivs i detta beslut är förenliga med yttrandet från ständiga kommittén för livsmedelskedjan och djurhälsa.

av följande skäl:

- (1) Enligt direktiv 91/414/EEG ska det upprättas en gemenskapsförteckning över verksamma ämnen som får användas i växtskyddsmedel.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

- (2) Dokumentation för det verksamma ämnet spinetoram lämnades in av Dow AgroSciences till de brittiska myndigheterna den 17 oktober 2007 med en begäran om att ämnet ska föras in i bilaga I till direktiv 91/414/EEG.

Artikel 1

Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 6.4 i direktiv 91/414/EEG ska den dokumentation för det verksamma ämne som anges i bilagan till detta beslut som har överlämnats till kommissionen och medlemsstaterna för att ämnet i fråga ska kunna införas i bilaga I till det direktivet i princip anses uppfylla uppgiftskraven i bilaga II till det direktivet.

- (3) De brittiska myndigheterna har uppgett för kommissionen att det vid en första genomgång tycks som om dokumentationen för det verksamma ämnet i fråga innehåller de uppgifter som krävs enligt bilaga II till direktiv 91/414/EEG. Dokumentationen verkar även uppfylla uppgiftskraven i bilaga III till direktiv 91/414/EEG i fråga om ett växtskyddsmedel som innehåller detta verksamma ämne. I enlighet med artikel 6.2 i direktiv 91/414/EEG överlämnades dokumentationen därefter av sökanden till kommissionen och övriga medlemsstater och vidarebefordrades till ständiga kommittén för livsmedelskedjan och djurhälsa.

Dokumentationen uppfyller även uppgiftskraven i bilaga III till det direktivet i fråga om ett växtskyddsmedel som innehåller det verksamma ämnet, med hänsyn tagen till de föreslagna användningsområdena.

- (4) Genom detta beslut bör det bekräftas formellt på gemenskapsnivå att dokumentationen i princip anses uppfylla uppgiftskraven i bilaga II till direktiv 91/414/EEG och, för minst ett växtskyddsmedel som innehåller det

Artikel 2

Den rapporterande medlemsstaten ska göra en detaljerad granskning av den dokumentation som avses i artikel 1 och överlämna resultatet av granskningen, tillsammans med en rekommendation om huruvida det verksamma ämne som avses i artikel 1 bör införas eller inte i bilaga I till direktiv 91/414/EEG och eventuella villkor för införandet, till kommissionen så snart som möjligt och senast inom ett år efter offentliggörandet av detta beslut i *Europeiska unionens officiella tidning*.

⁽¹⁾ EGT L 230, 19.8.1991, s. 1.

Artikel 3

Detta beslut riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Bryssel den 12 september 2008.

På kommissionens vägnar
Androulla VASSILIOU
Ledamot av kommissionen

---

*BILAGA***Verksamt ämne som omfattas av detta beslut**

Trivialnamn, CIPAC-identifikationsnummer	Sökande	Datum för ansökan	Rapporterande medlemsstat
Spinetoram CIPAC-nr: 802	Dow AgroSciences	17 oktober 2007	UK

IV

(Andra rättsakter)

EUROPEISKA EKONOMISKA SAMARBETSOMRÅDET

EFTAS ÖVERVAKNINGSMYNDIGHET

BESLUT AV Eftas ÖVERVAKNINGSMYNDIGHET

nr 127/07/KOL

av den 18 april 2007

om forsknings- och utvecklingsstöd som Norges forskningsråd har beviljat i samband med utvecklingen av mjukvaruprogrammet Turborouter (Norge)

EFTA:S ÖVERVAKNINGSMYNDIGHET⁽¹⁾ HAR FATTAT DETTA BESLUT

MED BEAKTANDE av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet⁽²⁾, särskilt artiklarna 61–63 och protokoll 26,

MED BEAKTANDE av avtalet mellan Eftastaterna om upprättande av en övervakningsmyndighet och en domstol⁽³⁾, särskilt artikel 24,

MED BEAKTANDE av artikel 1.2 och 1.3 i del I och artiklarna 1, 4, 6, 7.3, 10, 13, 14, 16 och 20 i del II i protokoll 3 till övervakningsavtalet⁽⁴⁾,

MED BEAKTANDE av myndighetens riktlinjer⁽⁵⁾ om tillämpning och tolkning av artiklarna 61 och 62 i EES-avtalet, särskilt kapitel 14, "Stöd för forskning och utveckling",

MED BEAKTANDE av myndighetens beslut nr 195/04/KOL av den 14 juli 2004 om de genomförandebestämmelser som avses i artikel 27 i del II av protokoll 3⁽⁶⁾,

MED BEAKTANDE av myndighetens beslut nr 217/94/KOL av den 1 december 1994 med förslag om lämpliga åtgärder för Norge rörande bland annat stödordningen FoU-program för industrin,

MED BEAKTANDE av Norges godtagande av förslaget om lämpliga åtgärder genom en skrivelse av den 19 december 1994,

MED BEAKTANDE av myndighetens beslut nr 60/06/KOL av den 8 mars 2006 om att inleda det formella granskningsförfarandet med avseende på det forsknings- och utvecklingsstöd som Norges forskningsråd har beviljat i samband med utvecklingen av mjukvaruprogrammet Turborouter⁽⁷⁾,

efter att ha gett berörda parter tillfälle att yttra sig om detta beslut och med beaktande av dessa synpunkter, och

av följande skäl:

I. FAKTA

1. Förfarande

Genom en skrivelse av den 5 mars 2002 (dok. nr 02-1733-A) mottog myndigheten ett klagomål i vilket hävdades att Norge hade beviljat statligt stöd till olika forskningsprojekt genom Norges forskningsråd (nedan kallat NFR) i samband med utvecklingen av mjukvaruprogrammet Turborouter.

⁽¹⁾ Nedan kallad "myndigheten".

⁽²⁾ Nedan kallat "EES-avtalet".

⁽³⁾ Nedan kallat "övervakningsavtalet".

⁽⁴⁾ Nedan kallat "protokoll 3".

⁽⁵⁾ Procedurreglerna och de materiella reglerna inom området för statligt stöd (riktlinjer för tillämpning och tolkning av artiklarna 61 och 62 i EES-avtalet och artikel 1 i protokoll 3 till övervakningsavtalet) antagna och utfärdade av EFTA:s övervakningsmyndighet den 19 januari 1994, offentliggjorda i EGT L 231 av den 3 september 1994 och i EES-supplement 32 av den 3 september 1994. Nedan kallade "riktlinjerna".

⁽⁶⁾ Offentliggjort i EUT L 139, 25.5.2006, s. 37 och EES-supplement nr 26 av den 25.5.2006, s. 1.

⁽⁷⁾ EUT C 258, 26.10.2006, s. 42.

Genom en skrivelse av den 26 april 2002 (dok. nr 02-2605-D) begärde myndigheten upplysningar från de norska myndigheterna. Norska närings- och handelsdepartementet svarade genom en skrivelse av den 3 juni 2002 (dok. nr 02-4177-A) i vilken NFR lade fram sina synpunkter med avseende på det så kallade Turborouter-projektet.

Efter omfattande korrespondens⁽⁸⁾ underrättade myndigheten genom en skrivelse av den 8 mars 2006 (diariernr 363353) de norska myndigheterna om att den hade beslutat att inleda det förfarande som avses i artikel 1.2 i del I i protokoll 3 till övervakningsavtalet med avseende på det FoU-stöd som NFR beviljat i samband med utvecklingen av mjukvaruprogrammet Turborouter.

Genom en skrivelse av den 7 april 2006 lämnade de norska myndigheterna synpunkter på myndighetens beslut att inleda det formella granskningsförfarandet.

Myndighetens beslut nr 60/06/KOL om att inleda förfarandet offentliggjordes i Europeiska unionens officiella tidning och i EES-supplementet till denna⁽⁹⁾. Myndigheten uppmanade berörda parter att inkomma med synpunkter.

Myndigheten mottog synpunkter från en berörd part. Genom en skrivelse av den 1 december 2006 (diariernr 400677) överlämnade myndigheten dessa synpunkter till de norska myndigheterna. De norska myndigheterna lämnade synpunkter genom en skrivelse av den 8 januari 2007 från norska förnyelse- och administrationsdepartementet (diariernr 405517) som innehöll en skrivelse av den 5 januari 2007 från kunskapsdepartementet.

2. De fyra projekt i samband med mjukvaruprogrammet Turborouter som har fått stöd från NFR

2.1 Beskrivning av projekten

Nedan följer en kort beskrivning av de projekt som är föremål för bedömning. Närmare beskrivning av de olika projekten finns i myndighetens beslut nr 60/06/KOL⁽¹⁰⁾.

⁽⁸⁾ Närmare information om korrespondensen mellan myndigheten och de norska myndigheterna finns i myndighetens beslut om att inleda det formella granskningsförfarandet, beslut nr 60/06/KOL, offentliggjort i EUT C 258, 26.10.2006, s. 42 och EES-supplement nr 53 av den 26 oktober 2006, s. 15.

⁽⁹⁾ Se fotnot 7.

⁽¹⁰⁾ Se fotnot 7.

2.1.1 Projekt 40049 – Strategiska verksamheter inom sjötransport och logistik (första versionen av mjukvaruprogrammet Turborouter)

Turborouter är ett verktyg⁽¹¹⁾ avsett för optimerad schemaläggning av fartygsflottan, dvs. för att fastställa hur olika laster skall fördelas på olika fartyg. Med hjälp av verktyget kan schemaläggarnas kunskaper och erfarenhet kombineras med datorns beräkningsresurser. Turborouter grundar sig på elektroniska sjökort där upplysningar om tidsscheman kan visas och omfattar en databas över bl.a. fartyg, hamnar och laster, automatisk beräkning av avstånd mellan hamnar, rapporter om fartygsposition och automatisk uppdatering av uppskattad ankomsttid, avancerade optimeringsrutiner för schemaläggning av flottan samt visualisering av tidsplaner eller schemakalkylator för manuell planering.

Den första versionen av mjukvaran Turborouter utvecklades under det första forskningsåret inom delprojektet Metoder och analytiska verktyg för utformning och användning av integrerade transport- och logistikkedjor som ingick i projekt 40049 Strategiska verksamheter inom sjötransport och logistik.

2.1.2 Vidareutveckling av mjukvaruprogrammet Turborouter

Enligt informationen från de norska myndigheterna valde NFR ut ett antal projekt relaterade till utvecklingen av mjukvarupaketet Turborouter som skulle beviljas FoU-stöd.

2.1.2.1 Projekt 138811 – AlgOpt

Syftet med detta projekt⁽¹²⁾ var att utveckla och genomföra praktiska tester av algoritmer för att beräkna den optimala användningen av en fartygsflotta mot bakgrund av att last måste tas in från flera olika kunder, de olika krav som gäller för lastnings- och lossningstidpunkterna i bestämmelsehamnen, möjligheten att frakta gemensamma laster med ett begränsat antal bulkvaror per resa och de begränsningar som kommer av att alla fartyg i flottan inte är lämpliga att tjäna alla kunder i alla hamnar. Algoritmerna skulle integreras i ett mjukvarukoncept som skulle ge användarna full kontroll och dessutom möjligheten att inte följa algoritmens förslag.

Enligt informationen från de norska myndigheterna var projektet AlgOpt endast en förstudie vars syfte var att definiera användarkraven och undersöka om Turborouter kunde användas av avtalspartnern, företaget Beltship Management AS.

⁽¹¹⁾ Följande information har hämtats ur broschyren *TurboRouter Vessel schedule optimizing software* som finns på Marinteks webbplats <http://www.marintek.no>

⁽¹²⁾ Informationen har hämtats från Marinteks webbplats: <http://www.marintek.no>

2.1.2.2 Projekt 144265 – Shiplog II

Projektet Shiplog omfattade främst sjötransporter. I detta projekt⁽¹³⁾ skulle man utnyttja resultaten från ett tidigare Shiplog-projekt (som inte inbegrep användning av Turborouter) med inriktning på de krav som gäller för dörr-till-dörrleveranser där godset i huvudsak transporteras till sjöss. En av huvuduppgifterna var att integrera TCMS (Transport Chain Management System) med Turborouter för specifikation av gränssnittet och demonstration av informationsutbytet mellan Turborouter och TCMS-demonstratorn. Projektets mål nåddes inte, främst på grund av att TCMS och Turborouter inte kunde integreras på ett tillfredsställande sätt.

2.1.2.3 Projekt 144214 – Bibliotek med optimeringsrutiner för schemaläggning inom sjötransport

Målsättningen för detta forskningsprojekt före det konkurrensutsatta stadiet var att utveckla algoritmer för avancerad optimering och schemaläggning av mycket komplexa sjöfartsoperationer. De norska myndigheterna har förklarat att algoritmbibliotek är mycket bransch- och företagspecifika och följaktligen måste ägas av företagen, dvs. det kan inte ingå i Turborouters "standardpaket".

2.2 Beskrivning av hur beviljandet av de fyra stöden förhåller sig till den norska stödordningen för FoU-program för industrin

Enligt informationen från de norska myndigheterna beviljades de berörda fyra stöden inom ramen för stödordningen FoU-program för industrin (*brukerstyrte forskningsprogrammer*).

Stödordningen förvaltades av NFR och inrättades innan EES-avtalet trädde i kraft.

I december 1994 fattade myndigheten ett beslut rörande ett antal stödordningar för forskning och utveckling som hade inrättats i Norge innan EES-avtalet trädde i kraft. Bland dem fanns stödordningen FoU-program för industrin (*brukerstyrte forskningsprogrammer*, ärende nr 93-183). I beslutet föreslog myndigheten lämpliga åtgärder för att bringa stödordningen i överensstämmelse med EES-avtalets regler om statligt stöd⁽¹⁴⁾. Myndigheten föreslog särskilt att Norge skulle införa detaljerade bestämmelser för att garantera att stöd beviljas i enlighet med principerna i kapitel 14 i riktlinjerna för statligt stöd.

Genom en skrivelse av den 19 december 1994 godkände Norge de lämpliga åtgärder som myndigheten hade föreslagit. Godkännandet innebar att stöd inom ramen för FoU-program för in-

dustrin måste beviljas i enlighet med bestämmelserna i de FoU-riktlinjer som myndigheten antog 1994.

NFR beviljade stödet till dessa projekt inom ramen för stödordningen FoU-program för industrin.

3. Tvivel som myndigheten uttryckte i beslut nr 60/06/KOL

Den 8 mars 2006 beslöt myndigheten att inleda det formella granskningsförfarandet enligt artikel 1.2 i del II till protokoll 3 till övervaknings- och domstolsavtalet med avseende på det FoU-stöd som NFR beviljat i samband med utvecklingen av mjukvaruprogrammet Turborouter (beslut nr 60/06/KOL). I beslutet om att inleda ett formellt granskningsförfarande beskrev myndigheten klagomålet, de fyra Turborouter-relaterade projekten som beviljats stöd från NFR-medel och hur de fyra beviljade stöden förhöll sig till den norska stödordningen FoU-program för industrin.

Myndigheten gjorde en detaljerad utvärdering av den tillämpliga rättsliga ramen för bedömning av de fyra berörda projekten⁽¹⁵⁾. Efter det att Norge godkände de lämpliga åtgärder som myndigheten hade föreslagit i sitt beslut nr 217/94/KOL måste allt stöd som beviljas inom ramen för FoU-programmet för industrin vara förenligt med FoU-riktlinjerna från 1994. Detta betyder att stöd som beviljas inom ramen för stödordningen FoU-program för industrin och som inte är förenligt med bestämmelserna i FoU-riktlinjerna från 1994 inte kan omfattas av stödordningen. Sådant stöd betraktas som nytt enskilt stöd och måste som sådant anmälas särskilt till myndigheten och bedömas på grundval av de FoU-riktlinjer som är tillämpliga vid den tidpunkt då stödet beviljas.

Vad gäller orsakerna till att det formella granskningsförfarandet inleddes uttryckte myndigheten på flera punkter tvivel om huruvida stödet till de fyra berörda FoU-projekten hade beviljats inom ramen för stödordningen FoU-program för industrin.

Myndigheten frågade sig om dessa projekt hade passerat stadiet för tillämpad forskning eller forskning före det konkurrensutsatta stadiet och i själva verket utgjorde en kommersiell produkt. Gränsen mellan ett pilotprojekt som inte kan utnyttjas kommersiellt och en kommersiell slutprodukt verkade i det föreliggande fallet vara mycket diffus eftersom programvaran måste anpassas på nytt för varje ny tillämpning som är specifik för en viss slutanvändare. Myndigheten ifrågasatte i vilken utsträckning den vidareutveckling av mjukvaruprogrammet Turborouter som gjordes för att få fram tillämpningar som svarar mot slutanvändarnas behov kan definieras som tillämpad forskning.

⁽¹³⁾ Informationen har hämtats från Marinteks webbplats: <http://www.marintek.no>

⁽¹⁴⁾ Beslut av EFTA:s övervakningsmyndighet nr 217/94/KOL av den 1.12.1994. Beslutet omfattade följande stödordningar: *Industrial R& Contracts* (ärende 93-147) and *Public R& Contracts* (ärende 93-182) beviljade av SND och *Industrial R& Projects* (ärende 93-181) and *Industrial R& Programs* (ärende 93-183) beviljade av NFR.

⁽¹⁵⁾ Se avsnitt II.1 i beslut nr 60/06/KOL, s. 11.

På grundval av den information som fanns tillgänglig i det skedet av förfarandet kunde myndigheterna inte avgöra om dessa projekt hade klassificerats på korrekt sätt såsom utvecklingsverksamhet före det konkurrensutsatta stadiet eller om de i stället låg för nära marknadsföringsstadiet för att kunna vara berättigade till statligt stöd. Myndigheten hyste vidare tvivel rörande finansieringen av projekten, särskilt i fråga om stödmottagarnas självandel.

Med hänvisning till den klagandes argument hyste myndigheten tvivel om huruvida projektets totalkostnader hade drivits upp på ett konstgjort sätt för att täcka de stödmottagande företagens driftskostnader och huruvida projektens faktiska forskningskostnader motsvarade de bidrag som NRF hade beviljat.

Enligt myndighetens uppfattning var det Marintek, det forskningsinstitut som utvecklade det första mjukvaruprogrammet Turborouter, som hade den nödvändiga sakkunskapen och tekniska kompetensen för att genomföra projektet. Det verkade därför logiskt att anta att den största delen av arbetet skulle utföras av forskningsinstitutets egen personal. Detta skulle i princip innebära att de deltagande företagens personal med största sannolikhet främst skulle ha deltagit i arbetet med att definiera användarnas behov och, i en viss utsträckning, i testning. Om de deltagande företagens egna bidrag eventuellt inte motsvarade forskningskostnaderna skulle totalkostnaderna för själva forskningen vara i motsvarande grad lägre och stödnivåerna i motsvarande grad högre.

Av dessa skäl hyste myndigheten tvivel om huruvida de ovan nämnda projekten hade beviljats stöd i enlighet med de tillämpliga FoU-riktlinjerna och om mottagarna hade använt stödet i strid med de godtagna lämpliga åtgärderna rörande stödordningen FoU-program för industrin.

4. Synpunkter från tredje parter

Den 24 november 2006 mottog myndigheten synpunkter från en berörd part. Synpunkterna var snarare av allmän karaktär än direkt relaterade till de tvivel som myndigheten hade uttryckt i sitt beslut nr 60/06/KOL om att inleda det formella granskningsförfarandet med avseende på FoU-stöd som beviljats i samband med utvecklingen av mjukvaruprogrammet Turborouter. Den berörda parten hävdade att Norges forskningsråd hade beviljat betydande medel till ett nytt projekt med namnet OPTIMAR⁽¹⁶⁾. Projektet finansieras helt och hållet med medel från Norges forskningsråd under åren 2005–2009. Det leds i princip av avdelningen för operativ forskning vid det norska universitetet för vetenskap och teknik (nedan kallat NTNU) i Trondheim. Projektets slutmål är att Turborouter kan utvecklas vidare till ett kommersiellt projekt, en process som redan har inletts.

Den berörda parten konstaterade också att ”professor Marielle Christiansen (ansvarig för OPTIMAR-projektet) i Trondheim an-

ser att det är mycket svårt för företag att delta i och dra nytta av resultaten från detta program, som sägs utgöra allmän forskning i syfte att bredda basen för alla norska företag, eftersom företagen redan har ett nära samarbete med SINTEF och MARINTEK och de har lovat att dela forskningsresultaten med dessa kommersiella organisationer (SINTEF- och MARINTEK-instituten är belägna i Trondheim och har av flera olika skäl nära kopplingar till det tekniska universitetet NTNU)”.

Enligt den berörda parten ”utgör Turborouter en stark gemensam nämnare i detta sammanhang eftersom all berörd personal vid NTNU (avdelningen för operativ forskning), MARINTEK och SINTEF ser Turborouter som ett gemensamt mål”.

Den berörda parten hävdar att de företag som arbetar med att utveckla Turborouter får ytterligare statligt stöd genom grundforskningsmedel som tilldelas NTNU.

Den berörda parten konstaterade slutligen att Turborouter inte användes av något av de företag som fick bidrag för att utveckla programmet. Den berörda parten anser därför att de medel som tilldelats forskningsprojektet endast har använts som bidrag till de vanliga driftskostnaderna.

5. Synpunkter från de norska myndigheterna

5.1 Synpunkter på myndighetens beslut att inleda ett formellt granskningsförfarande

5.1.1 Synpunkter från norska förnyelse- och administrationsdepartementet

I en skrivelse av den 7 april 2006 hänvisade förnyelse- och administrationsdepartementet till den beskrivning av den formella korrespondensen med de norska myndigheterna som återges i myndighetens beslut nr 60/06/KOL. De norska myndigheterna hänvisade vidare till de sammanträden som hållits mellan myndigheten och de norska myndigheterna i oktober 2002 och i september 2004 och konstaterade vidare att ett sammanträde hade hållits mellan myndigheten och de norska myndigheterna i Bryssel den 22 maj 2003.

De norska myndigheterna påpekade att myndighetens beslut nr 60/06/KOL inte innehöll någon beskrivning av *hur* stödet till utvecklingen av Turborouter kunde leda till snedvridning av konkurrensen inom EES eller på marknader i tredjeländer. De norska myndigheterna ansåg att denna fråga borde klargöras eftersom FoU-programmet Turborouter inte hade gett de resultat som man förväntat sig. De norska myndigheterna medgav att det immateriella kunnande som skapats genom projektet hade varit till nytta för andra FoU-projekt men de ansåg det inte vara uppenbart att detta skulle ha påverkat konkurrensen på den inre marknaden eller på tredje länders marknader.

⁽¹⁶⁾ Se <http://www.iot.ntnu.no/optimar/>

De norska myndigheterna ifrågasatte vissa delar av den klagandes påståenden som återges i myndighetens beslut, särskilt påståendena i avsnitt tre på sidan 3 i beslut nr 60/06/KOL och motsvarande citat från den klagande.

De norska myndigheterna ifrågasatte först och främst den klagandes påstående att projektet ligger för nära marknadsföringsfasen. De ifrågasatte också den klagandes påstående om att FoU-resultaten inte hade spridits trots att Marintek fått äganderätten till programmet. Slutligen ifrågasatte de norska myndigheterna den klagandes påstående om att de deltagande företagens egna bidrag i verkligheten var lägre än det som angivits i ansökningsblanketten. Enligt NFR hade den klagande fått avslag på sin begäran att få tillgång till ansökningsblanketterna och FoU-avtalen med hänvisning till yrkeshemligheter. Mot denna bakgrund ansåg de norska myndigheterna att den klagandes påståenden generellt förefaller vara omotiverade. De norska myndigheterna konstaterade också att "den klagandes påståenden om att de deltagande företagens bidrag i form av eget kapital var lägre än vad som angivits i ansökningsblanketterna också innebär att dessa företag anklagas för att ha missbrukat statligt stöd. Detta ger också upphov till frågor om rättsläget för de företag som deltagit i Turborouter-projektet. Dessa påståenden från den klagande måste därför motiveras på ett klart och tydligt sätt".

5.1.2 Synpunkter från Norges forskningsråd

I en skrivelse som bifogades den ovannämnda skrivelsen från förnyelse- och administrationsdepartementet lämnade Norges forskningsråd (nedan kallat NFR) synpunkter på myndighetens beslut nr 60/06/KOL. NFR påpekade att det hade överlämnat all tillgänglig information och alla förtydliganden som myndigheten hade begärt, inbegripet kopior av all projektdokumentation för de fyra Turborouter-relaterade projekten som beviljats bidrag från NFR. Enligt NFR var frågan om korrekt klassificering av projekten enligt riktlinjerna för FoU-stöd det enda ärendet som hade behandlats vid alla sammanträden och i all korrespondens fram till datumet för skrivelsen från de norska myndigheterna, dvs. den 20 juni 2003.

Vad gäller beskrivningen av projekten hävdade NFR att tabellerna i beskrivningen av projektens finansiering i myndighetens beslut nr 60/06/KOL inte helt motsvarade de uppgifter som angavs i texten. NFR:s bidrag till projekten beviljades i två delar. En del av NFR:s bidrag var i själva verket privata medel från den norska redareföreningen, medan den övriga delen utgjordes av allmänna medel. En översikt av läget finns i tabellen nedan, som också överlämnades till myndigheten i skrivelsen av den 11 april 2003. Vad gäller projekt 138811 AlgOpt härrör uppgifterna i tabellen i beslut nr 60/06/KOL från projektets inledande fas. Medan projektet genomfördes fick det ytterligare bidrag på 100 000 NOK, varav 25 000 NOK beviljades av NFR.

Tabell 1

Projekt som NFR har beviljat stöd, inbegripet utveckling av Turborouter

	p 40049		p 144265		p 138811		p 144214	
	Strategiska verksamheter inom sjötransport och logistik		Shiplog II		AlgOpt		Bibliotek med optimeringsrutiner för schemaläggning inom sjötransport	
	1 000 NOK	%	1 000 NOK	%	1 000 NOK	%	1 000 NOK	%
Egna medel	4 500	43	800	13	625	61	1 950	28
Andra privata medel	0	0	3 250	52	75	7	2 750	39
Andra offentliga medel	0	0	0	0	0	0	0	0
NFR-program MARITIM	6 000	57	2 150	35	325	32	2 300	33
Av vilka NSA	1 380	13	750	12	120	12	805	12
Av vilka offentliga	4 620	44	1 400	23	205	20	1 495	21
Total finansiering	10 500	100	6 200	100	1 025	100	7 000	100
Personal och indirekta kostnader	8 700	83	800	13	545	53	4 100	59
Inköp av FoU	600	6	2 150	35	380	37	2 900	41

	p 40049		p 144265		p 138811		p 144214	
	Strategiska verksamheter inom sjötransport och logistik		Shiplog II		AlgOpt		Bibliotek med optimeringsrutiner för schemaläggning inom sjötransport	
	1 000 NOK	%	1 000 NOK	%	1 000 NOK	%	1 000 NOK	%
Utrustning	450	4	100	2	0	0	0	0
Andra driftskostnader	750	7	3 150	51	100	10	0	0
Total kostnad	10 500	100	6 200	100	1 025	100	7 000	100
Avtalsparter	Marintek		UECC		Beltship Management AS		Beltship Management AS	
Deltagare	NTNU		Marintek		Marintek		Marintek	
			R.S. Platou Shipbrokers				Iver Ships AS	
			Iver Ships AS				Shipnet AS	
			LogIT AS				Laycon Solutions AS	
			Lorentsen & Stemoco AS					
			Astrup Fearnleys AS					
			DFDS Tollpost Globe					
			Shipnet AS					
			Wallenius Wilhelmsen					
			SINTEF Tele og data					
Projektperiod	Jan. 1996–dec. 1998		Jan. 2001–dec. 2002		Jan 2000–okt. 2000		Jan. 2001–dec. 2002	

Vad gäller myndighetens synpunkt i beslut nr 60/06/KOL om att NFR inte verkade ha kontroll över hur deltagarnas egna bidrag fördelades på olika verksamheter och huruvida bidragen faktiskt betalades ut, konstaterade NFR att det i tidigare korrespondens med myndigheten ⁽¹⁷⁾ hade beskrivit hur stödberättigande kostnader kontrollerades innan bidragen betalades till avtalsparten och hur de olika bidragen utbetalades.

Vad gäller klassificeringen av projekten 138811 *AlgOpt*, 144265 *Shiplog II* och 144214 *Bibliotek med optimeringsrutiner för schemaläggning inom sjötransport*, konstaterade NFR att alla tre projekten klassificerades som utveckling före det konkurrensutsatta stadiet och att klassificeringen baserades på en grundlig bedömning och utvärdering av projektets tillämpningar enligt NFR:s förfaranden och riktlinjer för projektutvärdering. Dessa förfaranden och riktlinjer hade införts för att säkerställa att

bidrag som beviljas inom stödordningen FoU-program för industrin är förenliga med principerna i kapitel 14 i riktlinjerna om statligt stöd.

NFR förklarade att det finns ett internt system för kvalitetssäkring av NFR:s verksamhet. Systemet kallas DOKSY. Det består av en omfattande dokumentation av de riktlinjer, förfaranden och rutiner som följs i NFR. Dokumentationen innehåller bland annat riktlinjer för bestämning av den stödnivå som tillämpas på de projekt som har valts ut. Detta interna dokument, DOKSY-5-6-1-4-IE, med rubriken *Støtteandel etter EØS-bestemmelser* (stödnivåer enligt EES-reglerna) motsvarar myndighetens FoU-riktlinjer. Dokumentets definitioner och de motsvarande stödnivåerna överensstämmer med definitionerna av de olika FoU-stadierna i myndighetens FoU-riktlinjer. Alla projekt som beviljas bidrag från NFR utvärderas och klassificeras enligt DOKSY-riktlinjerna.

⁽¹⁷⁾ Särskilt skrivelsen av den 31 januari 2005, s. 4.

Efter 1999 har alla projekt utvärderats både med DOKSY 5-6-1-4-IE och det datorbaserade systemet Provis. Provis beskrivs i Doksy nr 5-6-1-2-EE *Projektvärdering i Provis*. I Provis utvärderas varje projekt på grundval av elva olika aspekter. De viktigaste aspekterna i Provis när det gäller klassificering av forskningskategorier är aspekt nr 3 *Research Content* (forskningsinnehåll) och aspekt nr 9 *Additionality* (additionalitet). För varje aspekt tillämpas ett antal kriterier eller egenskaper som används för att bestämma i vilken utsträckning projektet uppfyller aspekten i fråga.

I anvisningarna för utvärdering av aspekt nr 3 i Doksy nr 5-6-1-2-IE betonas att *"forskningsinnehållet skall indikera i hur stor utsträckning projektet leder till att ny kunskap skapas"*. Detta kriterium har en direkt koppling till det krav som anges i FoU-riktlinjernas beskrivning av industriell forskning, dvs. att verksamheten måste *"ha som mål att ny kunskap förvärfas"*.

I anvisningarna för utvärdering av aspekt nr 9 i Doksy nr 5-6-1-2-EE anges att *"additionaliteten indikerar i hur stor utsträckning stödet från forskningsrådet utlöser insatser, åtgärder, resultat och verkningar som inte skulle ha erhållits om stödet inte skulle ha beviljats"*. Detta kriterium är kopplat till punkt 14.7 i FoU-riktlinjerna (FoU-stödets incitamentseffekt).

NFR hävdade därför att den korrekta klassificeringen av projekten inte bör ifrågasättas eftersom projekten har varit föremål för en grundlig utvärdering enligt NFR:s förfaranden och riktlinjer för projektutvärdering. Efter klagomålet och när myndigheten hade inlett sin förundersökning granskade NFR projekten på nytt och upprepade därefter sin ursprungliga ståndpunkt.

"Vid sammanträdet i Bryssel den 22 maj 2003 diskuterades klassificeringen av vissa verksamheter i två av projekten, nr 40049 och nr 144214. I vårt svar på detta sammanträde i skrivelsen av den 20 juni 2003 förklarade vi att NFR:s huvudsakliga ståndpunkt är att all verksamhet inom projekt nr 40049 minst kan klassificeras som industriell forskning och att all verksamhet inom projekt nr 144214 minst kan klassificeras som utveckling före det konkurrensutsatta stadiet. Vi visade dock för myndigheten att det totala stödbelopp som hade beviljats projekten (beräknat som vägt medeltal) låg inom den tillåtna gränsen enligt definitionerna i kapitel 14.5.2.5 i FoU-riktlinjerna. Så är fallet även när de omtvistade verksamheterna inte stöds som i fråga om projekt nr 144214. Liknande överväganden och beräkningar kan göras för projekt 138811 och projekt 144265. I detta sammanhang vill vi också nämna att alla dessa tre projekt, 138811, 144214 och 144265, inbegreper ett verkligt samarbete mellan företagen och organ för allmän forskning (i detta fall Marintek). Enligt punkt 14.5.3.5 b i FoU-

riktlinjerna klassificeras dessa projekt som utveckling före det konkurrensutsatta stadiet och kan därför beviljas en stödnivå på 35 %. Myndigheten har också uttryckt tvivel rörande finansieringen av projektet och stödnivåerna. De små avvikelserna mellan uppgifterna relaterade till projekt 138811 AlgOpt i tabell 1 och 2 på sidan 17 i beslut 60/06/KOL förklaras närmare i avsnitt 1.3 a ovan. De korrekta uppgifterna, inbegripet bidraget från den norska redareföreningen, anges i tabellen i det avsnittet av denna skrivelse."

Vad gäller projektet 144265 Shiplog II och myndighetens anmärkning om att det stödbelopp som NFR hade beviljat motsvarade det belopp som behövdes för att köpa in FoU, hävdade NFR att detta inte innebär att de privata medel som investerades i Shiplog II inte skulle ha använts för FoU-verksamhet. "I industridrivna projekt som kan tillämpas på privata företag uppmuntrar vi i allmänhet till samarbete mellan privata företag och offentliga FoU-institutioner. I syfte att främja sådant samarbete kan vi i vissa ansökningsomgångar för industridrivna projekt notera att ansökan bedöms gynnsamt om externa anskaffningar av FoU från forskningsinstitut (institut eller universitet) görs till minst samma belopp som det stöd som beviljas av NFR. Syftet med denna princip är att förse den privata sektorn med incitament för att i högre grad anskaffa FoU från forskningsinstitutioner. Detta är orsaken till att det stödbelopp som har beviljats av NFR i flera projekt exakt motsvarar det belopp som behövs för att anskaffa FoU-tjänster."

I sitt beslut nr 60/06/KOL förklarade myndigheten att det var osäkert om NFR:s valda tillvägagångssätt har lett till att stödmottagarna inkluderar sina normala driftskostnader i FoU-kostnaderna. Myndigheten undrade därför om de totala projektkostnaderna hade drivits upp för att på så sätt höja andelen statligt stöd. Enligt NFR:s åsikt är det inte förståeligt hur NFR-principen med en inbyggd incitamentstruktur för att främja anskaffning av FoU skulle kunna leda till sådana resultat.

I sin skrivelse till myndigheten av den 31 januari 2005 redogjorde NFR för det standardförfarande för dokumentering av projektkostnader som användes vid tidpunkten för dessa projekt: "För varje projekt måste varje avtalspartner tre gånger per år lämna in en räkenskapsrapport (regnskapsrapport) med detaljerad redogörelse för projektets kostnader, inbegripet redogörelse för deltagande personer (med namn), antalet arbetstimmar per person och kostnaden per arbetstimme som belastat projektet. Rapporten undertecknas av den projektansvarige. I slutet av året granskas och undertecknas räkenskaperna dessutom av en auktoriserad revisor. Revisorn är en för avtalsparten utomstående person. Villkoret för att NFR skall betala ut stöd är att de inlämnade räkenskaperna är godkända."

NFR underrättade myndigheten om att det hade varit i kontakt med United European Car Carriers (UECC) och med Jebsens (efterföljare till Beltship Management) och begärt ytterligare dokumentation rörande kostnaderna för dessa projekt. Skrivelsen från Jebsens av den 17 mars 2006 och skrivelsen från UECC av den 29 mars 2006 överlämnades till myndigheten. De räkenskapsrapporter för projekt 144265 *Shiplog II* som ingår i skrivelsen från UECC innehåller undertecknade kostnadsredovisningar från de övriga deltagande parterna. Företagen hade inget allmänt system för redovisning av arbetstimmar. Antalet arbetstimmar för projektet dokumenterades endast i de räkenskapsrapporter som lämnades till NFR tre gånger per år. Dessa rapporter är den enda dokumentationen. Enligt NFR betyder detta att projektets kostnader måste uppskattas på grundval av de tillgängliga räkenskapsrapporterna.

NFR påpekade slutligen att räkenskapsrapporterna hade utarbetats enligt NFR:s rapporteringsförfaranden och att stödmottagarna hade uppfyllt alla sina skyldigheter enligt de avtal som slutits om beviljande av stöd. NFR anser att "det i brist på klara bevis på motsatsen inte finns några skäl till att misstänka missbruk av stöd".

5.2 Svar på den tredje partens synpunkter

De norska myndigheterna lämnade svar på den tredje partens synpunkter genom en skrivelse av den 8 januari 2007 från norska förnyelse- och administrationsdepartementet (diariernr 405517) som innehöll en skrivelse av den 5 januari 2007 från kunskapsdepartementet.

Enligt de norska myndigheterna innehåller synpunkterna rörande OPTIMAR-projektet inte någon information som är relaterad till de fyra projekt som berörs av myndighetens beslut nr 60/06/KOL: "Även om det inte uppges uttryckligen verkar det som om den tredje parten anser att olagligt statligt stöd har beviljats för ett grundforskningsprojekt som heter OPTIMAR (Optimisation in Maritime Transportation and Logistics). Vi anser att detta inte är fallet. Det norska universitetet för vetenskap och teknik i Trondheim (NTNU) får bidrag för OPTIMAR-projektet från NFR under projektnummer 1666S6. De industripartner som deltog i de fyra ursprungliga projekten deltar inte i detta grundforskningsprojekt."

Vad gäller den tredje partens påstående om att Turborouter inte används av något av de företag som erhållit bidrag anser NFR att detta, även om så skulle vara fallet, inte kan användas som argument för olaglig användning av statligt stöd när det gäller de fyra projekt som berörs av myndighetens beslut nr 60/06/KOL. Ett av de mest typiska särdragen för forskning och utveckling är just den inneboende risken. I vissa fall kan forskningsresultaten tillämpas i praktiken eller användas i kommersiella produkter eller tjänster, i andra fall inte.

II. BEDÖMNING

1. Förekomsten av statligt stöd

1.1 Statligt stöd i den mening som avses i artikel 61.1 i EES-avtalet

I artikel 61.1 i EES-avtalet fastställs följande:

"Om inte annat föreskrivs i detta avtal, är stöd som ges av EG-medlemsstater, Eftastater eller med hjälp av statliga medel, av vilket slag det än är, som snedvrider eller hotar att snedvrیدا konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion, oförenligt med detta avtal i den utsträckning det påverkar handeln mellan de avtalsslutande parterna."

För att en stödåtgärd skall anses vara statligt stöd måste den således selektivt gynna vissa företag, vara beviljad med hjälp av statliga medel, snedvrیدا konkurrensen och påverka handeln mellan EES-avtalets avtalsslutande parter.

Myndigheten hade redan i sin bedömning i beslut nr 60/06/KOL konstaterat att det stöd som NFR hade beviljat projektet i samband med utvecklingen av mjukvaruprogrammet Turborouter utgjorde statligt stöd (se punkt II.2 i det beslutet). Denna bedömning har inte bestridits av den tredje parten eller av de norska myndigheterna. Myndigheterna står därför fast vid sin åsikt om att bidragen utgör statligt stöd.

1.2 Den tillämpliga rättsliga ramen

I beslut nr 60/06/KOL om att inleda det formella granskningsförfarandet med avseende på det FoU-stöd som NFR hade beviljat i samband med utvecklingen av mjukvaruprogrammet Turborouter redogjorde myndigheten i detalj för den rättsliga ram som skulle tillämpas på bedömningen av de fyra projekten som berörs av granskningen. För att bedömningen skall förstås bättre ger myndigheten i det följande en kort översikt av den rättsliga situationen ⁽¹⁸⁾.

De fyra projekt som bedöms i detta beslut beviljades FoU-stöd inom ramen för FoU-programmet för industrin (*brukerstyrte forskningsprogrammer*, ärende nr 93-183). FoU-programmet för industrin infördes redan före 1994. I beslut 217/94/KOL från december 1994 gjorde myndigheten en bedömning av FoU-programmet för industrin och föreslog lämpliga åtgärder för att garantera att stöd beviljas i överensstämmelse med principerna i kapitel 14 i riktlinjerna för statligt stöd.

⁽¹⁸⁾ Närmare detaljer finns i avsnitt II.1, s. 11 i beslut nr 60/06/KOL.

De norska myndigheternas godtagande av de föreslagna lämpliga åtgärderna innebar att allt stöd som därefter beviljades inom ramen för FoU-programmet för industrin måste överensstämma med de FoU-bestämmelser som var tillämpliga vid tidpunkten då myndigheten antog beslut nr 217/94/KOL, dvs. FoU-riktlinjerna från 1994 ⁽¹⁹⁾.

1.3 Bedömning av projekten på grundval av stödordningen FoU-program för industrin

När myndigheten genom beslut nr 60/06/KOL inledde den formella granskningen ansåg myndigheten att de fyra projekten hade beviljats FoU-stöd inom ramen för FoU-programmet för industrin. Detta program hade införts redan före 1994. Efter antagandet av de nya FoU-riktlinjerna 1994 måste allt nytt stöd som beviljas inom ramen för en FoU-stödordning överensstämma med de nya reglerna. Myndigheten ansåg därför att stöd som beviljas inom ramen för stödordningen FoU-program för industrin men som inte är förenligt med bestämmelserna i FoU-riktlinjerna från 1994 inte omfattas av stödordningen. Ett sådant stöd skulle utgöra ett nytt enskilt stöd som måste anmälas separat till myndigheten.

I det följande bedömer myndigheten huruvida stödordningen FoU-program för industrin tillämpades för de fyra projekten i samband med utvecklingen av mjukvaruprogrammet Turborouter enligt artikel 61.3 c i EES-avtalet på grundval av bestämmelserna i FoU-riktlinjerna från 1994.

1.3.1 Projekt 40049 – Strategiska aktiviteter inom sjötransport och logistik (första versionen av mjukvaruprogrammet Turborouter)

Ett av delprojekten till projekt 40049, *Strategiska aktiviteter inom sjötransport och logistik*, resulterade i den första versionen av mjukvaruprogrammet Turborouter. NFR klassificerade hela projektet 40049 Strategiska aktiviteter inom sjötransport och logistik som industriell forskning.

Grundläggande industriell forskning definieras i punkt 14.1.2 i FoU-riktlinjerna från 1994 som "nytt teoretiskt eller experimentellt arbete vars syfte är att nå ny eller bättre förståelse av vetenskapens och teknikens lagar med tanke på hur de kan tillämpas på en industrigren eller ett visst företags verksamhet".

Även om Turborouter har kommit att bli ett kommersiellt mjukvaruverktyg anser myndigheten att de NFR-medel som beviljades för delprojektet *Metoder och analytiska verktyg för utform-*

ning och användning av integrerade transport- och logistikkedjor inom projekt 40049, som ledde till den första versionen av mjukvaruprogrammet Turborouter beviljades för ett FoU-stadium, kan klassificeras som industriell forskning i den mening som avses i FoU-riktlinjerna från 1994. Såsom myndigheten konstaterade i beslut nr 60/06/KOL har den mjukvara som först utvecklades inom det första delprojektet i början av 1996 senare vidareutvecklats och även marknadsförts. Det verkar dock som om stödet till projekt 40049, som bland annat resulterade i utvecklingen av den första Turborouter-mjukvaran, på grund av detta faktum inte kan anses vara beviljat till ett projekt som är närmare marknadsföringsstadiet än stadiet för industriell forskning (NFR:s klassificering). Myndigheten har inga skäl att ifrågasätta NFR:s bedömning att delprojektet *Metoder och analytiska verktyg för utformning och användning av integrerade transport- och logistikkedjor* ledde till en ny eller bättre förståelse av de vetenskapens och teknikens lagar som kan tillämpas på en industrigren. Delprojektet utgör därför industriell forskning i den mening som avses i FoU-riktlinjerna från 1994.

NFR beviljade projekt 40049 stöd för industriell forskning till ett belopp som motsvarade 43,8 % av projektets kostnader. Denna stödnivå är lägre än den högsta tillåtna stödnivån enligt riktlinjerna, enligt vilka "stödnivån för grundläggande industriell forskning inte får vara högre än 50 % av projektets eller programmens bruttokostnader".

För beräkningen av stödnivån för FoU-verksamhet anges i avsnitt 14.5.1 i FoU-riktlinjerna från 1994 följande stödberättigande kostnader:

— Personalkostnader (forskare, tekniker, annan stödpersonal) beräknade som en andel av totalkostnaderna för att genomföra projektet.

— Andra driftskostnader beräknade på samma sätt (kostnader för material, tillbehör osv.).

— Instrument och utrustning, mark och byggnader.

— Konsulttjänster och motsvarande, inklusive inköpt forskning, tekniskt kunnande, patent och dylikt.

— Andra indirekta kostnader som direkt följer av FoU-projektet eller av marknadsföring av programmet."

⁽¹⁹⁾ I januari 1994 antog myndigheten beslut nr 4/94/KOL om antagande och utfärdande av procedurregler och materiella regler inom området för statligt stöd (riktlinjer för tillämpning och tolkning av artiklarna 61 och 62 i EES-avtalet och artikel 1 i protokoll 3 till övervakningsavtalet). I kapitel 14 i beslutet behandlas stöd för forskning och utveckling, som i huvudsak motsvarar det som anges i gemenskapsramen för stöd till forskning och utveckling. Beslutet offentliggjordes i Europeiska gemenskapernas offentliga tidning L 231 av den 3.9.1994, s. 1–84 och EES-supplementet nr 32 av den 3.9.1994, s. 1.

Enligt de norska myndigheterna var de projektkostnader som beaktades när stödet skulle beviljas förenliga med definitionen av stödberättigande kostnader i FoU-riktlinjerna från 1994. I avsnitt 3 i *Retningslinjer for Norges Forskningsråds behandling av brukerstyrt og næringsrettede prosjekter* hänvisas till kostnader som NFR kan anse vara stödberättigande vid bedömning av huruvida FoU-stöd skall beviljas för ett projekt. Sådana kostnader är personalkostnader (löner och sociala avgifter för FoU-personal, dvs. forskare, tekniker och assistenter som är anknutna till projektet och nödvändiga för att genomföra det), inköp av FoU-tjänster (konsulttjänster och liknande), driftskostnader (inklusive materialkostnader och andra driftskostnader som är direkt anknutna till projektet och nödvändiga för att genomföra det) och utrustning och instrument som endast används för FoU. Myndigheten anser därför att beskrivningen av stödberättigande kostnader är i överensstämmelse med definitionen i FoU-riktlinjerna från 1994

Projektet genomfördes i detta FoU-stadium enbart av forskningsinstitutet Marintek utan deltagande av eller samarbete med privata företag.

Såsom redan nämnts i beslutet att inleda det formella granskningsförfarandet innehåller FoU-riktlinjerna från 1994 och bestämmelserna i stödordningen FoU-program för industrin ingen skriftlig skyldighet att sprida forskningsresultaten. Detta innebär att även i det fall att den klagandes påståenden om att forskningsresultaten inte hade spridits och att forskningsinstitutet Marintek hade fått äganderätten att sälja programmet hade varit korrekta, så skulle detta inte strida mot bestämmelserna i de FoU-riktlinjer som var tillämpliga vid tidpunkten då stödet beviljades.

Av dessa skäl anser myndigheten att stödet till projekt 40049 har beviljats inom ramen för stödordningen FoU-program för industrin, ändrad genom kapitel 14 i myndighetens FoU-riktlinjer från 1994. Stödet har därför beviljats i överensstämmelse med artikel 61.3 c i EES-avtalet.

1.3.2 *Projekt relaterade till vidareanvändning av mjukvaru-programmet Turborouter*

1.3.2.1 *Tvivel som myndigheten uttryckte i beslut nr 60/06/KOL*

År 2000 godkände NFR beviljandet av FoU-stöd till tre FoU-projekt rörande användning och vidareutveckling av mjukvaru-programmet Turborouter: projekt 138811 *AlgOpt*, projekt 144265 *Shiplog II* och projekt 144214 *Bibliotek med optimeringsrutiner för schemaläggning inom sjötransport*.

I sitt beslut nr 60/06/KOL om att inleda det formella granskningsförfarandet uttryckte myndigheten tvivel med avseende på klassificeringen av FoU-projekten som forskning före det konkurrensutsatta stadiet och med avseende på klassificeringen av de olika delarna av varje projekt inom varje forskningskategori. Myndigheten hyste även tvivel om huruvida stödnivåerna hade följts och om projektfinansieringen var förenlig med bestämmelserna i FoU-riktlinjerna från 1994 och med artikel 61.3 c i EES-avtalet. Myndigheten hyste tvivel om huruvida de privata deltagarnas bidrag, som i huvudsak erlades i form av eget arbete, verkligen motsvarade de arbetstimmar som lagts ned på utvecklingen av FoU-projekten eller om bidragen användes för att täcka de berörda företagens driftskostnader.

1.3.2.2 *Tillämpliga bestämmelser i FoU-riktlinjerna*

NFR klassificerade alla tre projekten som utvecklingsverksamhet före det konkurrensutsatta stadiet. I punkt 14.1.2 i FoU-riktlinjerna görs åtskillnad mellan tre olika forskningskategorier: grundforskning, industriell grundforskning och tillämpad forskning och utveckling. Tillämpad forskning och utveckling motsvarar den definition av forskning före det konkurrensutsatta stadiet som gäller efter det att FoU-riktlinjerna antogs. Enligt denna bestämmelse omfattar begreppet tillämpad forskning "undersökning eller experimentellt arbete som bygger på resultaten från grundläggande industriell forskning, i syfte att få nya kunskaper som gör det möjligt att nå specifika praktiska mål såsom nya produkter, produktionsprocesser eller tjänster. Generellt kan sägas att den tillämpade forskningen tar slut när den första prototypen har skapats". Med begreppet utveckling avses "arbete som bygger på tillämpad forskning och som görs i syfte att få fram nya eller väsentligen förbättrade produkter, produktionsprocesser eller tjänster fram till men inte inbegripet stadiet för industriell tillämpning och kommersiellt utnyttjande".

I avsnitt 14.4 i FoU-riktlinjerna från 1994 fastställs de tillåtna stödnivåerna. "Den godtagbara stödnivån bedöms av EFTA:s övervakningsmyndighet separat i varje enskilt fall. Vid bedömningen beaktas projektets eller programmets karaktär, den tekniska och ekonomiska risken, allmänna politikfrågor relaterade till den europeiska industrins konkurrenskraft, risken för snedvridning av konkurrensen och inverkan på handeln mellan avtalsparterna till EES-avtalet. På grundval av en allmän bedömning av sådana risker anser EFTA:s övervakningsmyndighet att grundläggande industriforskning kan beviljas högre stödnivåer än de nivåer som tillämpas på forsknings- och utvecklingsverksamhet som ligger närmare marknadsföringen av FoU-resultaten och där ett eventuellt beviljat stöd mer sannolikt leder till snedvridning av konkurrensen och handeln." Med beaktande av dessa faktorer fastställs i FoU-riktlinjerna från 1994 att stödnivån för grundläggande industriforskning inte får vara högre än 50 % av projektets bruttokostnader och att stödnivån gradvis bör sjunka beroende på den stödda verksamhetens närhet till marknadsföringsstadiet. Det är först i FoU-riktlinjerna från 1996 som den tillåtna bruttostödnivån för verksamhet före det konkurrensutsatta stadiet fastställs till 25 % av de stödberättigande kostnaderna.

1.3.2.3 Bedömning av huruvida stödet har beviljats i överensstämmelse med FoU-riktlinjerna och huruvida stödet har missbrukats

a) Klassificeringen som verksamhet före det konkurrensutsatta stadiet

Såsom nämnts ovan och som det redogörs för i detalj i beslut nr 60/06/KOL uttryckte myndigheten tvivel med avseende på klassificeringen av projekt 138811 *AlgOpt*, projekt 144265 *Shiplog II* och projekt 144214 *Bibliotek med optimeringsrutiner för schemaläggning inom sjötransport* som verksamheter före det konkurrensutsatta stadiet.

I sitt beslut nr 60/06/KOL uttryckte myndigheten tvivel med avseende på hur man i fråga om dessa typer av IT-projekt kan skilja mellan en produkt före det konkurrensutsatta stadiet och den slutliga kommersiella produkten. De norska myndigheterna har inte klargjort vilken denna skillnad skulle vara. De betonade dock att klassificeringen av projekten baserade sig på en grundlig bedömning och utvärdering av projekten enligt NFR:s förfaranden och riktlinjer för projektutvärdering. Enligt den inlämnade informationen omfattar dessa riktlinjer bestämmelserna i myndighetens FoU-riktlinjer.

NFR konstaterade att det finns ett internt system för kvalitets-säkring av NFR:s verksamheter som kallas DOKSY. Det består av en omfattande dokumentation av riktlinjer, förfaranden och rutiner som följs hos NFR. Dokumentationen innehåller bland annat riktlinjer för att bestämma vilken stödnivå som skall tillämpas på de projekt som har valts ut. Detta interna dokument, DOKSY-5-6-1-4-IE, med rubriken *Støtteandel etter EØS-bestemmelser* (stödnivåer enligt EES-reglerna) motsvarar myndighetens FoU-riktlinjer. Dokumentet innehåller definitioner och motsvarande stödnivåer i överensstämmelse med definitionen av de olika FoU-stadierna i myndighetens FoU-riktlinjer. Alla projekt som beviljas stöd från NFR utvärderas och klassificeras enligt DOKSY-riktlinjerna.

Efter 1999 har alla projekt utvärderats både med hjälp av DOKSY 5-6-1-4-IE och med hjälp av ett datorbaserat system Provis, som beskrivs i DOKSY no. 5-6-1-2-EE *Prosjektvurdering i Provis*. I Provis utvärderas varje projekt på grundval av elva olika aspekter⁽²⁰⁾. För varje aspekt finns ett antal kriterier eller egen-

⁽²⁰⁾ Riktlinjerna för projektutvärdering i Provis omfattar flera aspekter: i) projektets allmänna kvalitet, ii) en utvärdering av projektet baserad på signifikanta kriterier såsom innovationsnivån, forskningens nivå och innehåll, internationell inriktning, affärsvärde, socioekonomiska verkningar, risk, iii) bidragets inverkan, iv) bidragets relevans för programmet och för konkurrensen, v) bidragsberättigande.

skaper som skall användas för att bestämma i vilken utsträckning projektet uppfyller aspekterna. En av de viktigaste aspekterna för klassificeringen av forskningskategori är forskningens innehåll.

I anvisningarna för utvärdering av forskningens innehåll i Doksy nr 5-6-1-2-IE betonas att "forskningens innehåll indikerar i hur stor utsträckning projektet producerar ny kunskap". Enligt informationen från NFR är detta kriterium direkt kopplat till FoU-riktlinjerna, enligt vilka kravet är att verksamheten måste "ha som mål att förvärva ny kunskap".

NFR har underrättat myndigheten om att en grundlig utvärdering av projekten genomfördes i överensstämmelse med NFR:s förfaranden och riktlinjer för projektutvärdering, dvs. enligt de krav som anges i de interna dokumenten Doksy och Provis, som i sin tur uppfyller FoU-riktlinjerna.

På grundval av den information som lämnats före och under det formella granskningsförfarandet har myndigheten inte kunnat sluta sig till att förvaltningen eller utvärderingen av projekten skulle ha misslyckats. I brist på sådana avgörande bevis och med hänvisning till de ovan beskrivna rutinerna och kompetensen hos den yrkeskunniga personal som arbetar för NFR har myndigheten inga skäl att sluta sig till att klassificeringen av projekten såsom forskning före det konkurrensutsatta stadiet skulle vara inkorrekt.

b) De stödmottagande företagens deltagande och stödnivåerna

De norska myndigheterna har förtydligat uppgifterna rörande finansiering av projekten såsom nämns ovan i avsnitt 4.1.2 i detta beslut.

I sitt beslut nr 60/06/KOL om att inleda det formella granskningsförfarandet hyste myndigheten tvivel med avseende på de deltagande företagens bidrag till projekten. Enligt myndigheten vore det logiskt att anta att huvuddelen av arbetet skulle ha utförts av Marintek-forskningsinstitutets egen personal, vilket i princip skulle ha inneburit att de deltagande rederiernas personal, i egenskap av slutanvändare, främst skulle ha deltagit i arbete rörande definition av användarnas behov och/eller, i viss utsträckning, testning. Myndigheten undrade därför om värdet på de totala projektkostnaderna hade drivits upp för att på så sätt få en högre andel finansiering.

De norska myndigheterna försåg myndigheten med kopior av de räkenskapsrapporter som deltagande företag måste lämna in till NFR tre gånger per år. Rapporterna innehöll detaljerade uppgifter om projektet, inklusive en redogörelse för vilka personer som deltagit i projektet, antalet arbetstimmar per person och den kostnad per arbetstimme som belastat projektet. Enligt de norska myndigheterna undertecknas dessa rapporter av de projektansvariga och bestyrks och undertecknas av en auktoriserad revisor i slutet av året. Myndigheten har inga skäl att ifrågasätta sanningshalten i dessa rapporter, som utgjorde grunden för beviljandet av FoU-bidrag till de stödmottagande företagen.

Även om det generellt sett kan hävdas att det vore önskvärt att under genomförandet av ett forskningsprojekt införa vissa kontroller i syfte att granska kostnadsrapporternas riktighet, anser myndigheten att NFR har tillämpat bestämmelserna i FoU-riktlinjerna från 1994 på ett korrekt sätt och att inga ytterligare kontroller behövs.

1.4 Slutsats

På grundval av den föregående bedömningen anser myndigheten att stödet till de ovannämnda FoU-projekten beviljades i överensstämmelse med bestämmelserna i den existerande stödordningen FoU-program för industrin, som i sin tur överensstämmer med de tillämpliga FoU-riktlinjerna. Myndigheten har under detta formella granskningsförfarande inte kunnat konstatera att mottagarna av FoU-stöd för projekt 40049 *Strategiska aktiviteter inom sjötransport och logistik*, projekt 138811 *AlgOpt*, projekt 144265 *Shiplog II* och projekt 144214 *Bibliotek med optimeringsrutiner för schemaläggning inom sjötransport* skulle ha använt stödet i strid med stödordningen eller artikel 61.3 c i EES-avtalet.

Eftersom projekten fick statligt stöd inom ramen för stödordningen FoU-program för industrin, dvs. inte i form av enskilda

stöd, finns det inget behov att bedöma huruvida stödet hade varit förenligt om det hade beviljats utanför stödordningen.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE:

Artikel 1

EFTA:s övervakningsmyndighet har fattat beslut om att avsluta det formella granskningsförfarandet enligt artikel 1.2 i del I i protokoll 3 till övervaknings- och domstolsavtalet med avseende på det FoU-stöd som Norges forskningsråd beviljat i samband med utvecklingen av mjukvaruprogrammet *Turborouter* eftersom stödet beviljades i överensstämmelse med den existerande stödordningen FoU-program för industrin i enlighet med artikel 61.3 c i EES-avtalet och riktlinjerna om statligt stöd till forskning och utveckling.

Artikel 2

Detta beslut riktar sig till Konungariket Norge.

Artikel 3

Endast den engelska texten är giltig.

Utfärdat i Bryssel den 18 april 2007

På EFTA:s övervakningsmyndighets vägnar

Bjørn T. GRYDELAND
Ordförande

Kurt JÄGER
Ledamot av kollegiet

BESLUT AV EFTAS ÖVERVAKNINGSMYNDIGHET

nr 155/07/KOL

av den 3 maj 2007

om statligt stöd som beviljas enligt artikel 3 i den norska lagen om kompensation för mervärdesskatt

EFTAS ÖVERVAKNINGSMYNDIGHET⁽¹⁾ HAR ANTAGIT DETTA
BESLUT

av följande skäl:

MED BEAKTANDE av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet⁽²⁾, särskilt artiklarna 61–63 och protokoll 26,

MED BEAKTANDE av avtalet mellan Eftastaterna om upprättande av en övervakningsmyndighet och en domstol⁽³⁾, särskilt artikel 24,

MED BEAKTANDE av artikel 1.2 i del I och artiklarna 4.4, 6, 7.5, 10 och 14 i del II i protokoll 3 till övervakningsavtalet,

MED BEAKTANDE av myndighetens riktlinjer⁽⁴⁾ för tillämpning och tolkning av artiklarna 61 och 62 i EES-avtalet,

MED BEAKTANDE av myndighetens beslut av den 14 juli 2004 om de tillämpningsföreskrifter som anges i artikel 27 i del II i protokoll 3 till övervakningsavtalet,

MED BEAKTANDE av myndighetens beslut nr 225/06/KOL av den 19 juli 2006 om inledande av det formella granskningsförfarandet avseende artikel 3 i den norska lagen om kompensation för mervärdesskatt⁽⁵⁾,

EFTER ATT HA UPPMANAT Norge och berörda parter att inkomma med sina synpunkter på detta beslut, och med beaktande av de norska myndigheternas synpunkter, och

⁽¹⁾ Nedan kallad "myndigheten".

⁽²⁾ Nedan kallat "EES-avtalet".

⁽³⁾ Nedan kallat "övervakningsavtalet".

⁽⁴⁾ Riktlinjer för tillämpning och tolkning av artiklarna 61 och 62 i EES-avtalet och artikel 1 i protokoll 3 till övervakningsavtalet, antagna och utfärdade av Eftas övervakningsmyndighet den 19 januari 1994, offentliggjorda i EGT L 231 och EES-supplement nr 32, 3.9.1994. Riktlinjerna ändrades senast den 7 februari 2007. Nedan kallade "riktlinjerna för statligt stöd".

⁽⁵⁾ Offentliggjort i EUT C 305, 14.12.2006, och i EES-supplement nr 62, 14.12.2006, s. 1.

I BAKGRUND

1. Förfarande

Genom en skrivelse av den 16 oktober 2003 mottog myndigheten ett klagomål där det hävdades att en viss typ av skolor, som tillhandahåller specialiserade tjänster för offshoresektorn i konkurrens med klaganden, mottar statligt stöd i form av kompensation för ingående mervärdesskatt i enlighet med artikel 3 i lagen om kompensation för mervärdesskatt⁽⁶⁾. Kommunala skolor som tillhandahåller vissa undervisningstjänster som är undantagna från mervärdesskatt i konkurrens med andra företag får kompensation för ingående mervärdesskatt som betalas på varor och tjänster som köps in i anslutning till de tjänster som tillhandahålls på kommersiell basis. Privata konkurrenter har inte rätt till denna kompensation. Skrivelsen mottogs och registrerades av myndigheten den 20 oktober 2003 (*diarienummer 03-7325 A*).

Efter diverse skriftväxlingar⁽⁷⁾ underrättade myndigheten genom en skrivelse av den 19 juli 2006 (*diarienummer 363440*) de norska myndigheterna om att den beslutat att genom beslut nr 225/06/KOL inleda det formella granskningsförfarande som avses i artikel 4 i del II i protokoll 3 till övervakningsavtalet med avseende på artikel 3 i den norska lagen om kompensation för mervärdesskatt.

De norska myndigheterna kommenterade beslutet i en skrivelse av den 18 september 2006 (*diarienummer 388922*).

Myndighetens beslut nr 225/06/KOL offentliggjordes i Europeiska unionens officiella tidning C 305 av den 14 december 2006 och i EES-supplement nr 62 med samma datum. Efter offentliggörandet mottogs inga ytterligare synpunkter från tredje part.

2. Rättsliga ramar för mervärdesskatt och kompensation för mervärdesskatt i Norge

Lagen om kompensation för mervärdesskatt trädde i kraft den 1 januari 2004 för att lindra snedvridningen av konkurrensen till följd av mervärdesskattelagen.

⁽⁶⁾ Lag nr 108 av den 12 december 2003 om kompensation för mervärdesskatt till kommuner och regionala myndigheter (Lov om kompensasjon av merverdiavgift for kommuner, fylkeskommuner mv). Nedan kallad "lagen om kompensation för mervärdesskatt".

⁽⁷⁾ För närmare uppgifter, se myndighetens beslut nr 225/06/KOL, offentliggjort i EUT C 305, 14.12.2006.

Mervärdesskatt är en konsumtionsskatt som tillämpas i exakt proportion till priset på varor och tjänster, oberoende av antalet transaktioner i produktions- eller distributionsprocessen före det skede då skatten till sist tas ut av slutkunden.

Huvudregeln är att en person som bedriver handel eller affärsverksamhet och är mervärdesskatteregistrerad (nedan kallad "beskattningsbar person") ska beräkna och betala skatt på försäljning av varor och tjänster som omfattas av mervärdesskattelagen ⁽¹⁾ och får dra av ingående mervärdesskatt på varor och tjänster avsedda för användning i företaget från den utgående mervärdesskatt som tas ut på försäljning ⁽²⁾. Inom mervärdesskattesystemet beskattas alltså alla leveranser från alla beskattningsbara personer lika. Denna neutralitet är ett av de viktigaste inslagen i mervärdesskattesystemet.

Enligt artiklarna 5, 5a och 5b i kapitel I i mervärdesskattelagen är dock vissa transaktioner undantagna från mervärdesskattelagens tillämpningsområde. Det gäller försäljning av vissa institutioner, organisationer etc. ⁽³⁾, tillhandahållande och uthyrning av fastigheter eller rättigheter till fastigheter, tillhandahållande av vissa tjänster, bl.a. hälsovård och hälsovårdsrelaterade tjänster, socialtjänst, undervisning, finansiella tjänster, tjänster med anknytning till myndighetsutövning, tjänster i form av rätten att besöka teater-, opera-, balett-, biograf- och cirkusföreställningar, utställningar i gallerier och museer, lotteritjänster, tjänster i anslutning till livsmedelsservering i skolor och studentmatsalar etc. ⁽⁴⁾.

Av ovanstående följer att en beskattningsbar person som tillhandahåller varor och tjänster som är undantagna från tillämpning av mervärdesskattelagen betalar ingående mervärdesskatt på sina inköp av varor och tjänster men inte kan dra av den ingående skatten från sin skatteskuld eftersom den beskattningsbara personen är slutkund för sådana inköp.

Undantaget får till följd att leverantörer av undantagna varor och tjänster i likhet med vilken slutkund som helst måste betala ingående mervärdesskatt på de tjänster och varor de köper (utan

⁽¹⁾ Artikel 10.1 i kapitel III i mervärdesskattelagen. Se i detta avseende kapitel IV tillsammans med kapitel I i mervärdesskattelagen.

⁽²⁾ Artikel 21 i kapitel VI i mervärdesskattelagen.

⁽³⁾ I detta sammanhang hänvisas till artikel 5 i mervärdesskattelagen, enligt vilken försäljning av vissa enheter, t.ex. museer, teatrar, organisationer utan vinstsyfte etc., är befriade från mervärdesskatt. Enligt artikel 5.2 i mervärdesskattelagen får finansdepartementet utfärda förordningar om begränsning av och tillägg till bestämmelserna i första underavsnittet och får föreskriva att företag som avses i första underavsnittet 1 f ändå ska beräkna och betala utgående skatt, om undantaget leder till en betydande snedvridning av konkurrensen i förhållande till andra registrerade företag som tillhandahåller likvärdiga varor och tjänster.

⁽⁴⁾ Se artikel 5b i mervärdesskattelagen.

att kunna ta ut utgående mervärdesskatt av slutkunden). Denna logiska följd av undantagen från mervärdesskatt har dock gett upphov till snedvridning på ett annat plan. Offentliga organ uppmuntras, i likhet med andra integrerade företag som är undantagna från skatt, att upphandla "internt" ⁽⁵⁾ i stället för att förvärva varor eller tjänster på marknaden. För att åstadkomma ett system utan några särskilda incitament att producera varor eller tjänster med egna medel i stället för att förvärva externt, antog de norska myndigheterna lagen om kompensation för mervärdesskatt.

Enligt artikel 2 i lagen om kompensation för mervärdesskatt gäller lagen endast följande enheter:

- a) Lokala och regionala myndigheter som bedriver lokal eller regional verksamhet för vilken kommun, landsting eller någon annan myndighet enligt lagen om lokalt styre ⁽⁶⁾ eller annan särskild lagstiftning om lokalt styre är högsta organ.
- b) Interkommunala företag som bildats i enlighet med lagen om lokalt styre eller annan särskild lagstiftning om lokalt styre.
- c) Privata företag eller företag som drivs utan vinstsyfte, om de tillhandahåller hälsovårdstjänster, undervisning eller socialtjänst som utgör lagstadgade förpliktelser för lokala eller regionala myndigheter.
- d) Daghjem enligt artikel 6 i lagen om daghem ⁽⁷⁾.
- e) Gemensamma församlingsråd (Kirkelig fellelsråd).

Av artikel 3 jämförd med artikel 4.2 i lagen om kompensation för mervärdesskatt följer att den norska staten kompenserar för ingående mervärdesskatt som betalas av beskattningsbara personer som omfattas av lagen om kompensation för mervärdesskatt, när dessa köper varor och tjänster från andra beskattningsbara personer och inte har rätt att dra av ingående mervärdesskatt eftersom de är undantagna från skatt i enlighet med mervärdesskattelagen ⁽⁸⁾.

⁽⁵⁾ "Intern" upphandling betraktas inte som en beskattningsbar transaktion i mervärdesskatt hänseende.

⁽⁶⁾ Lag nr 107 av den 25 september 1992 om lokalt styre (Lov om kommuner og fylkeskommuner).

⁽⁷⁾ Lag nr 64 av den 17 juni 2005 om daghem (Lov om barnehager).

⁽⁸⁾ För en närmare beskrivning av hur det norska mervärdesskattesystemet fungerar hänvisas till avsnitt I.2 "Legal framework on VAT and VAT compensation in Norway" i beslut nr 225/06/KOL, s. 2.

3. Tvivel som framförts av myndigheten i beslutet om inledande av det formella granskningsförfarandet

I beslut nr 225/06/KOL om inledande av det formella granskningsförfarandet med avseende på artikel 3 i lagen om kompensation för mervärdesskatt var myndighetens preliminära uppfattning att artikel 3 i lagen om kompensation för mervärdesskatt utgjorde statligt stöd enligt artikel 61.1 i EES-avtalet.

Myndigheten ansåg att den kompensation som beviljas enligt lagen om kompensation för mervärdesskatt gavs av staten med hjälp av statliga medel från statsbudgeten. Enligt myndighetens åsikt hade det ingen betydelse för bedömningen huruvida statens kostnad för kompensationen på central nivå uppvägs av minskade överföringar till de lokala och regionala myndigheterna.

Myndigheten ansåg vidare att de norska myndigheterna, när de ger kompensation för ingående mervärdesskatt på köp av varor och tjänster till företag som inte är mervärdesskatteskyldiga utan omfattas av artikel 2 i lagen om kompensation för mervärdesskatt, ger dessa företag en ekonomisk fördel.

I sin bedömning av selektivitet uttryckte myndigheten tvivel om kompensationen för mervärdesskatt, som den betraktade som en uppenbart selektiv åtgärd, kunde motiveras av mervärdesskattesystemets art och logik, dvs. huruvida den uppfyllde syftena för mervärdesskattesystemet i sig eller om det var andra syften, vid sidan av mervärdesskattesystemet, som eftersträvades. Enligt de norska myndigheternas förklaringar var det syfte som eftersträvades med införandet av lagen om kompensation för mervärdesskatt att underlätta för beskattningsbara personer som omfattas av lagen om kompensation för mervärdesskatt att välja mellan självförsörjning och upphandling av mervärdesskattepliktiga varor och tjänster. Myndigheten uttryckte tvivel i fråga om huruvida detta syfte kunde sägas ligga i själva mervärdesskattesystemets art och logik, med tanke på att mervärdesskatt är en skatt på konsumtion. Enligt myndighetens preliminära uppfattning ingick inte mervärdesskattekompensation i mervärdesskattesystemet, som inrättades 1970, utan utgjorde en separat åtgärd som införts senare för att åtgärda en del av de snedvridningar som mervärdesskattesystemet förorsakat.

Myndigheten påpekade att kompensationen för mervärdesskatt visserligen lindrade snedvridningen vid kommunala inköp, men att den gett upphov till en snedvridning av konkurrensen mellan företag som bedriver samma ekonomiska verksamhet i sektorer som är undantagna från mervärdesskatt.

Myndigheten erinrade om att stödmottagarna inom ordningen för kompensation för mervärdesskatt i princip kan få kompensation för ingående mervärdesskatt på de villkor som gäller för ordningen, oavsett om stödet till aktörer inom dessa sektorer skulle påverka handeln. Vissa av de sektorer som omfattas av lagen om kompensation för mervärdesskatt är helt eller delvis öppna för konkurrens i hela EES. Stöd till företag inom dessa sektorer kan därför påverka handeln mellan de avtalsslutande parterna i EES-avtalet. Myndighetens bedömning gällde ordningen som sådan och inte dess tillämpning på varje enskild

sektor som omfattas. Med utgångspunkt i rättspraxis drog myndigheten den preliminära slutsatsen att lagen om kompensation för mervärdesskatt, eftersom den är en allmän landsomfattande ordning, skulle kunna påverka handeln mellan de avtalsslutande parterna.

Slutligen ställde sig myndigheten tvivlande till att kompensationen för ingående mervärdesskatt kunde anses förenlig med reglerna om statligt stöd i EES-avtalet efter tillämpning av något av de undantag som anges i artikel 61.2 och 61.3 i detta avtal. Även om stöd möjligen i vissa situationer skulle kunna anses som förenligt enligt undantaget i artikel 59.2 i EES-avtalet var myndigheten dessutom av den preliminära uppfattningen att denna bestämmelse inte innebar att lagen om kompensation för mervärdesskatt som ordning betraktad var förenlig.

4. Synpunkter från de norska myndigheterna

Genom en skrivelse av den 18 september 2006 (diarienummer 388922) lämnade de norska myndigheterna synpunkter på myndighetens beslut om inledande av det formella granskningsförfarandet. Synpunkterna var indelade i tre avsnitt:

4.1 Bakgrund till ordningen för kompensation för mervärdesskatt

De norska myndigheterna förklarade att mervärdesskatt är en allmän skatt som i princip tillämpas på all kommersiell verksamhet som innefattar produktion och distribution av varor och tillhandahållande av tjänster. Mervärdesskatt som betalas på omkostnader kan återfås endast om skattebetalaren tillhandahåller mervärdesskattepliktiga tjänster. Enligt gällande mervärdesskatte-regler är merparten av den kommunala sektorns verksamhet befriad från mervärdesskatt:

”Kommunal verksamhet ligger i allmänhet utanför mervärdesskattesystemet. Grundläggande kommunal verksamhet, t.ex. hälsovårdstjänster, undervisning och socialtjänst, är befriad från mervärdesskatt. För ekonomisk verksamhet där kommuner medverkar som en ’offentlig myndighet’ gäller inte bestämmelserna om mervärdesskatt. Mervärdesskatt som betalas av kommunerna i samband med verksamhet som är befriad från mervärdesskatt eller inte är beskattningsbar utgör därmed en kostnad som inte kan återfås. Den kan betecknas som en ’dold kostnad för mervärdesskatt’. Den kan också ses som en brist i mervärdesskattesystemet. Eftersom mervärdesskattesystemet ska styras av en neutralitetsprincip kan behandlingen av kommunerna i mervärdesskattehanseende snedvridda konkurrensen. Eftersom kommunerna inte får återkräva mervärdesskatt som betalats på insatsvaror som tillhandahållits av den privata sektorn, kan den också leda till att offentliga myndigheter väljer självförsörjning av mervärdesskattepliktiga tjänster i stället för att lägga ut dem på den privata sektorn.”

De norska myndigheterna hävdade att kompensationen till kommunerna för ingående mervärdesskatt på alla varor och tjänster inom ramen för den allmänna ordningen för kompensation för mervärdesskatt syftar till att skapa likvärdiga villkor för självförsörjning och upphandling:

”Mervärdesskatten kommer inte längre att snedvrیدا de kommunala myndigheternas motiv vid valet mellan ’intern’ produktion av tjänster och upphandling av mervärdesskattepliktiga tjänster från privata leverantörer. [...] Neutralitet kan därför sägas vara det syfte som eftersträvas med ordningen för kompensation för mervärdesskatt.”

De norska myndigheterna underströk den uppfattning de redan framfört i granskningens inledningsskede, nämligen att ordningen för kompensation för mervärdesskatt inte utgör en stödåtgärd för de företag som omfattas av artikel 2 i lagen om kompensation för mervärdesskatt. Som grund för detta påpekande anfördes att man i samband med införandet av den allmänna ordningen för kompensation för mervärdesskatt 2004 minskade de kommunala anslagen i den årliga statsbudgeten i en utsträckning motsvarande den förväntade kompensationen för ingående mervärdesskatt. Ordningen för kompensation för mervärdesskatt påverkar därför inte statens inkomster. Systemet kan alltså beskrivas som självfinansierande genom att kostnaden för kompensationen regleras genom bidraget till kommunerna.

4.2 Statligt stöd i den mening som avses i artikel 61.1 i EES-avtalet

I skrivelsen av den 18 september 2006 invände de norska myndigheterna mot myndighetens bedömning att lagen om kompensation för mervärdesskatt utgör statligt stöd, och det av följande skäl:

Ekonomisk fördel

De norska myndigheterna anser att det är felaktigt att betrakta kompensationen för mervärdesskatt som en ”fördel” som innebär att företag befrias från avgifter som normalt belastar deras budgetar. Eftersom kommunerna själva finansierar ordningen för kompensation för mervärdesskatt genom en minskning av de generella bidragen, beviljas i själva verket ingen ekonomisk lättnad. Ordningen för kompensation för mervärdesskatt medför varken någon minskning av skatten eller något uppskov med inbetalning av skatt. Följaktligen är det enligt de norska myndigheternas mening fel att jämföra ordningen för kompensation för mervärdesskatt med åtgärder som innebär en faktisk minskning av stödmottagarens skattebörda.

Selektivitet

Tillämpningsområdet för lagen om kompensation för mervärdesskatt är tydligt definierat eftersom endast juridiska personer enligt artikel 2 i lagen kan kompenseras för ingående mervärdesskatt på inköp.

En selektiv skatteåtgärd kan ändå vara berättigad till följd av det aktuella skattesystemets art eller generella utformning. De norska myndigheterna ansåg att myndigheten, genom att hävda att kompensation för mervärdesskatt inte ingår i mervärdesskattesystemet, avfärdade deras argument att kompensation för mervärdesskatt kan anses vara förenlig med själva mervärdesskattesystemets art och logik. De norska myndigheterna invände mot

denna hållning med hänvisning till kapitel 17B.3.1 och följande i myndighetens riktlinjer för statligt stöd, där olika aspekter av särskiljande åtgärder behandlas. De menade att kompensationen för mervärdesskatt motiveras av det aktuella skattesystemets art eller generella utformning och hänvisade till kapitel 17B.3.4 i riktlinjerna för statligt stöd (tillämpningen av reglerna om statligt stöd på åtgärder som omfattar direkt beskattning av företag). Det är en grundläggande princip att mervärdesskattesystemet ska vara neutralt och icke-diskriminerande. Enligt de norska myndigheternas mening kan neutralitet därför ses som en inneboende del av själva mervärdesskattesystemet. Neutralitet, som är en inneboende del av mervärdesskattesystemet, är också det syfte som eftersträvas med ordningen för kompensation för mervärdesskatt. De norska myndigheterna ansåg därför att det är rimligt att betrakta ordningen för kompensation för mervärdesskatt som förenlig med själva mervärdesskattesystemets art och logik.

De noterade dessutom att snedvridningen av konkurrensen till följd av mervärdesskattesystemet skulle återkomma om ordningen för kompensation för mervärdesskatt utvecklades: ”Om kommunerna inte kunde återkräva mervärdesskatt på insatsvaror skulle det snedvrیدا de kommunala myndigheternas motiv vid valet mellan ’intern’ produktion av tjänster och upphandling av mervärdesskattepliktiga tjänster från privata leverantörer.”

De norska myndigheterna påpekade att den så kallade Rattsø-kommittén undersökt flera möjliga åtgärder för att lindra snedvridningen av konkurrensen till följd av mervärdesskattesystemet, innan den kom fram till att ordningen för kompensation för mervärdesskatt skulle vara lämpligast⁽¹⁾. En av de möjliga åtgärder som kommittén undersökte var att utöka kommunernas rätt att dra av ingående mervärdesskatt. En annan möjlig åtgärd skulle vara att göra kommunerna allmänt mervärdesskatteskyldiga. Rattsø-kommittén valde inte att utöka kommunernas rätt att dra av ingående mervärdesskatt, eftersom denna åtgärd skulle innebära ett ingrepp i mervärdesskattens karaktär som allmän skatt. Hänsyn togs också till att denna åtgärd skulle kunna ge upphov till påtryckningar från andra grupper. Rattsø-kommittén valde inte heller att göra kommunerna allmänt mervärdesskatteskyldiga. Kommittén framhöll bland annat att det inte finns någon beräkningsgrund för mervärdesskatten, eftersom många kommunala tjänster tillhandahålls kostnadsfritt:

”Att utöka kommunernas avdragsrätt och göra dem allmänt mervärdesskatteskyldiga skulle utgöra lösningar inom ramen för mervärdesskattesystemet. Motivet för dessa åtgärder, att lindra snedvridningen av konkurrensen till följd av mervärdesskattesystemet, skulle dock vara exakt detsamma som motivet för ordningen för kompensation för mervärdesskatt. Dessutom är det i ekonomiskt hänseende ingen skillnad mellan kompensationsordningen och en utökning av kommunernas rätt att dra av ingående mervärdesskatt. Departementet anser därför att utformningen av ordningen för kompensation för mervärdesskatt inte i sig kan ha någon betydelse.”

⁽¹⁾ Norges Offentlige Utredninger (NOU) 2003: 3, Merverdiavgiften og kommunene, Konkurransesvridninger mellom kommuner og private (nedan kallad ”Rattsø-rapporten”).

Påverkan på handeln

De norska myndigheterna invände mot myndighetens bedömning av kriteriet avseende påverkan på handeln.

”Genom ordningen för kompensation för mervärdesskatt får kommunerna i första hand ersättning för ingående mervärdesskatt på varor och tjänster som köpts för deras obligatoriska verksamhet. Kommunerna är enligt lag skyldiga att tillhandahålla vissa tjänster. Detta gäller framför allt i fråga om utbildning, hälsovård och det sociala området. Inom exempelvis hälsovårdssektorn har kommunerna bland annat i uppgift att tillhandahålla allmänläkartjänster, sjukskötersketjänster, barnmorsketjänster och vårdhemstjänster. Inom den sociala sektorn har kommunerna i uppgift att tillhandahålla praktiskt och ekonomiskt stöd för mottagarna, t.ex. subventionerat boende.”

”Enligt artiklarna 2 och 3 i lagen om kompensation för mervärdesskatt kan kompensation för mervärdesskatt också beviljas kommuner som bedriver icke-obligatorisk verksamhet. Vid sidan av den särskilda undervisning som bedrivs vid de aktuella kommunala skolorna känner departementet emellertid inte till några områden som inte omfattas av mervärdesskattesystemet där det råder tvivel om huruvida mottagarna av kompensation för mervärdesskatt tillhandahåller sina tjänster i konkurrens med andra företag i EES.”

De norska myndigheterna ansåg följaktligen att det inom de sektorer som är undantagna från tillämpning av mervärdesskattelagen skulle vara mycket få företag i europeiska grannländer som tillhandahöll tjänster i konkurrens med norska företag som omfattas av lagen om kompensation för mervärdesskatt. Dessutom är förhållanden som fysiskt avstånd till tjänsteleverantören, språksvårigheter och andra aspekter av kulturell tillhörighet avgörande vid valet av tjänsteleverantör.

De norska myndigheterna menade att en korrekt bedömning av ordningen för kompensation för mervärdesskatt med avseende på kriterierna i artikel 61.1 i EES-avtalet borde ta hänsyn till att konkurrensen mellan norska företag och andra företag i EES inom sektorer som är undantagna från mervärdesskatt är försumbar.

De norska myndigheterna ansåg därmed att kompensation för mervärdesskatt som beviljas företag i sektorer som är befriade från mervärdesskatt inte kan anses benägen att påverka handeln mellan de avtalsslutande parterna i EES-avtalet.

4.3 Allmänna kommentarer

De norska myndigheterna hänvisade till flera EU-medlemsstater som infört system för återbetalning av mervärdesskattekostnader för icke beskattningsbar eller skattebefriad verksamhet för lokala myndigheter. I Sverige, Danmark, Finland, Nederländerna och Förenade kungariket har olika system för ersättning för

mervärdesskatt till lokala myndigheter införts för att undanröja snedvridningar när offentliga myndigheter väljer mellan att själva tillhandahålla offentliga tjänster eller lägga ut dem på privata entreprenörer. Olika liknande system för ersättning för mervärdesskatt finns också i Frankrike, Luxemburg, Österrike och Portugal.

Vidare citerade de norska myndigheterna den förre kommissionsledamoten Frits Bolkestein. I en skrivelse av den 1 februari 2000 till Michel Hansenne (Belgien), som frågat Europaparlamentet om ordningen för kompensation för mervärdesskatt i Förenade kungariket var förenlig med sjätte mervärdesskattedirektivet, uppgav Frits Bolkestein att en ordning för kompensation för mervärdesskatt ”inte strider mot sjätte mervärdesskattedirektivet” eftersom ”den innefattar en rent finansiell transaktion mellan olika offentliga organ och styrs av respektive lands nationella politik för finansiering av offentliga myndigheter”.

Frits Bolkestein kommenterade också ”ett möjligt system enligt vilket den irländska regeringen skulle subventionera irländska välgörenhetsorganisationer med ett belopp motsvarande den icke avdragsgilla mervärdesskatt de betalat”. Han uppgav att ”beviljande av statliga subventioner inte i sig självt strider mot EU:s mervärdesskattelagstiftning”.

De norska myndigheterna medgav att inget av dessa citat direkt gällde reglerna om statligt stöd. Enligt deras uppfattning framgår det dock av dessa citat att ordningarna för kompensation för mervärdesskatt inte anses strida mot sjätte mervärdesskattedirektivet. Enligt deras uppfattning innebär det att ordningar för kompensation för mervärdesskatt är förenliga med själva mervärdesskattesystemets art och logik.

II BEDÖMNING

1 Förekomst av statligt stöd

1.1 Inledning

Artikel 61.1 i EES-avtalet har följande lydelse:

”Om inte annat föreskrivs i detta avtal, är stöd som ges av EG-medlemsstater, EFTA-stater eller med hjälp av statliga medel, av vilket slag det än är, som snedvrider eller hotar att snedvrida konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion, oförenligt med detta avtal i den utsträckning det påverkar handeln mellan de avtalsslutande parterna.”

Myndigheten vill göra en inledande anmärkning om den aktuella bedömningens omfattning. Detta beslut gäller inte de norska myndigheternas beslut att befria vissa transaktioner från tillämpning av mervärdesskattelagen. Det gäller endast kompensationen för ingående mervärdesskatt som betalas av vissa personer som omfattas av lagen om kompensation för mervärdesskatt.

Myndigheten vill dessutom understryka tre kommentarer som redan gjorts i beslut nr 225/06/KOL:

För det första omfattas skattesystemet i ett Eftaland som regel inte av EES-avtalet. Det är upp till varje Eftaland att utforma och tillämpa ett skattesystem i enlighet med sina egna politiska val. Tillämpning av en skatteåtgärd som den kompensation för ingående mervärdesskatt som avses i artikel 3 i lagen om kompensation för mervärdesskatt kan emellertid få konsekvenser som gör att åtgärden omfattas av artikel 61.1 i EES-avtalet. Enligt rättspraxis⁽¹⁾ görs det i artikel 61.1 inte någon åtskillnad mellan statliga åtgärder med hänsyn till deras orsaker eller syften, utan de definieras i stället med utgångspunkt från vilka verkningar de har.

För det andra uppstår frågan om huruvida åtgärden i fråga utgör statligt stöd endast i den mån det handlar om ekonomisk verksamhet, dvs. verksamhet som går ut på att erbjuda varor eller tjänster på en viss marknad⁽²⁾. En åtgärd utgör statligt stöd endast om den gynnar företag. För tillämpningen av konkurrensreglerna omfattar begreppet företag enheter "som utövar ekonomisk verksamhet, oavsett enhetens rättsliga form och sättet för dess finansiering"⁽³⁾. Även om vissa av de enheter som får ersättning för ingående mervärdesskatt inte uppfyller villkoret att utgöra ett företag, innebär den omständighet att vissa stödmottagare enligt lagen om kompensation för mervärdesskatt är företag tillräcklig grund för bedömningen av ordningen som sådan med avseende på statligt stöd⁽⁴⁾.

För det tredje kan stöd beviljas till både offentliga och privata företag⁽⁵⁾. För att betraktas som mottagare av statligt stöd behöver ett offentligt företag inte nödvändigtvis ha en juridisk identitet som skiljer sig från staten. Att en enhet är en offentlig-rättslig institution utan vinstsyfte innebär inte nödvändigtvis att den inte är ett "företag" i den mening som avses i reglerna om statligt stöd⁽⁶⁾.

För det fjärde noterar myndigheten, när det gäller de allmänna kommentarerna från de norska myndigheterna om att liknande system förekommer i EU, att dessa system kan skilja sig från

lagen om kompensation för mervärdesskatt och att den har underrättat Europeiska kommissionen om de norska myndigheternas iakttagelser. I rättspraxis fastställs dessutom följande: "En medlemsstats överträdelse av en skyldighet enligt fördraget i samband med förbudet i artikel 92, kan inte anses vara berättigad genom den omständigheten att även andra medlemsstater underlåter att uppfylla denna skyldighet"⁽⁷⁾.

Nedan följer myndighetens bedömning av huruvida lagen om kompensation för mervärdesskatt som ordning betraktad⁽⁸⁾ uppfyller kriterierna enligt artikel 61.1 i EES-avtalet för att anses som statligt stöd.

1.2 Statliga medel

För att betraktas som statligt stöd enligt artikel 61.1 i EES-avtalet måste stödet ges av staten med hjälp av statliga medel.

Kompensationen beviljas direkt av staten och ges därför av staten med hjälp av statliga medel.

De norska myndigheterna har gjort gällande att ordningen för kompensation för mervärdesskatt inte utgör en stödåtgärd eftersom den är självfinansierande. De menar att kommunerna själva finansierar ordningen för kompensation för mervärdesskatt genom en minskning av de allmänna överföringarna från statsbudgeten till kommunerna. När ordningen för kompensation för mervärdesskatt infördes 2004 sänktes de kommunala anslagen i den årliga statsbudgeten i en utsträckning motsvarande den förväntade kompensationen för ingående mervärdesskatt.

Myndigheten anser att det inte är relevant för bedömningen av statligt stöd om det penningbelopp som kommunerna mottar har minskat eller inte. Det avgörande är huruvida företag i den mening som avses i konkurrensreglerna har mottagit finansiellt stöd från staten med hjälp av statliga medel. När en kommun agerar som ett företag bör den med avseende på statligt stöd ses som skild från kommunen som offentlig myndighet. Huruvida statens kostnad för kompensationen på central nivå uppvägs av minskade överföringar till de lokala och regionala myndigheterna som sådana har ingen betydelse för denna slutsats. Ersättningen för ingående mervärdesskatt som betalats finansieras genom statsbudgeten och utgör därför statliga medel.

Såvitt myndigheten förstår sänks inte heller de statliga överföringarna till varje kommun med exakt samma belopp som den kompensation för mervärdesskatt den får.

⁽¹⁾ Mål E-6/98, *Norge mot Eftas övervakningsmyndighet*, Eftadomstolens rapport 1999, s. 76, punkt 34; förenade målen E-5/04, E-6/04 och E-7/04, *Fesil og Finnsjord, PIL m.fl. samt Norge mot Eftas övervakningsmyndighet*, Eftadomstolens rapport 2005, s. 121, punkt 76; mål 173/73, *Italien mot kommissionen*, REG 1974, s. 709, punkt 13; mål C-241/94, *Frankrike mot kommissionen*, REG 1996, s. I-4551, punkt 20.

⁽²⁾ Förenade målen C-180/98 till C-184/98, *Pavlov m.fl.*, REG 2000, s. I-6451, punkt 75.

⁽³⁾ Mål C-41/90, *Höfner och Elser*, REG 1991, s. I-1979, punkt 21.

⁽⁴⁾ Mål E-2/05, *Eftas övervakningsmyndighet mot Island*, Eftadomstolens rapport 2005, s. 202, punkt 24.

⁽⁵⁾ Mål C-387/92, *Banco Exterior de España*, REG 1994, s. I-877, punkt 11.

⁽⁶⁾ Mål C-244/94, *Fédération Française des Sociétés d'Assurance m.fl.*, REG 1995, s. I-4013, punkt 21, och mål 78/76, *Steinike & Weinlig*, REG 1977, s. 595, punkt 1.

⁽⁷⁾ Mål 78/76, *Steinike & Weinlig*, se ovan, punkt 24, och mål T-214/95, *Het Vlaamse Gewest mot kommissionen*, REG 1998, s. II-717, punkt 54.

⁽⁸⁾ Myndigheten gjorde i avsnitt II.2.1 i beslut nr 225/06/KOL bedömningen att lagen om kompensation för mervärdesskatt utgör en stödordning. Här hänvisas till den bedömningen.

1.3 Ekonomisk fördel

En finansiell åtgärd som ett företag beviljas av staten eller med hjälp av statliga medel och som innebär att företaget slipper undan kostnader som normalt sett skulle ha belastat dess egen budget, utgör en ekonomisk fördel⁽¹⁾.

De norska myndigheterna har hävdad att ordningen för kompensation för mervärdesskatt inte utgör någon fördel eftersom den varken medför någon minskning av skatten eller något uppskov med inbetalning av skatt. Ordningen för kompensation för mervärdesskatt medför inte någon minskning av stödmottagarens skattebörda.

Myndigheten håller inte med om detta. Enligt myndighetens åsikt gör inte de norska myndigheterna den nödvändiga åtskillnaden mellan statens olika verksamhetsfält, dvs. i detta fall staten som skattemyndighet, kommunerna som statliga organ och kommunala företag som separata enheter med avseende på statligt stöd.

För att avgöra om en ekonomisk fördel har beviljats måste myndigheten bedöma om en åtgärd innebär att mottagarna slipper undan avgifter som de normalt betalar i samband med sin affärsverksamhet. Betalning av ingående mervärdesskatt är en driftskostnad i samband med inköp som ingår i ett företags normala ekonomiska verksamhet. Den betalas normalt sett av företaget självt. När de norska myndigheterna kompenserar företag som omfattas av artikel 2 i lagen om kompensation för mervärdesskatt för ingående mervärdesskatt på köp av varor och tjänster, ger de dessa företag en ekonomisk fördel. De beviljas en fördel eftersom dessa företags driftskostnader minskar med ett belopp motsvarande den ingående mervärdesskatt som kompenseras.

Lagen om kompensation för mervärdesskatt innebär därför att ordningens stödmottagare beviljas en ekonomisk fördel.

1.4 Selektivitet

För att utgöra statligt stöd enligt artikel 61.1 i EES-avtalet måste stödåtgärden dessutom vara selektiv såtillvida att den gynnar "vissa företag eller viss produktion".

I beslut nr 225/06/KOL ansåg myndigheten att lagen om kompensation för mervärdesskatt utgjorde en uppenbart selektiv åtgärd. Tillämpningsområdet för lagen om kompensation för mervärdesskatt är tydligt definierat eftersom endast beskattningsbara personer enligt artikel 2 i lagen om kompensation för mervärdesskatt kan kompenseras för ingående mervärdesskatt på inköp. Den fördel som enligt lagen om kompensation

⁽¹⁾ Förenade målen E-5/04, E-6/04 och E-7/04, *Fesil og Finnjord, PIL m.fl. samt Norge mot Eftas övervakningsmyndighet*, se ovan, punkterna 76 och 78–79; mål C-301/87, *Frankrike mot kommissionen*, REG 1990, s. I-307, punkt 41.

för mervärdesskatt ges till företag som får ersättning för sin ingående mervärdesskatt medför en befrielse från den skyldighet som följer av det generella mervärdesskattesystem som gäller för alla köpare av varor och tjänster.

I domstolens rättspraxis har slagits fast att en viss skatteåtgärd ändå kan motiveras av skattesystemets inre logik, om åtgärden är förenlig med denna⁽²⁾. En åtgärd som helt eller delvis är avsedd att befria företagen inom en viss sektor från de bördor som följer av den normala tillämpningen av det allmänna systemet utgör statligt stöd om befrielsen inte är motiverad av det allmänna systemets art och logik⁽³⁾.

Myndigheten kommer att göra en bedömning av huruvida ersättningen för ingående mervärdesskatt enligt artikel 3 i lagen om kompensation för mervärdesskatt är förenlig med mervärdesskattesystemets logik. För denna bedömning måste myndigheten överväga om ersättningen för ingående mervärdesskatt uppfyller själva mervärdesskattesystemets syften eller om andra målsättningar, som inte omfattas av mervärdesskattesystemet, eftersträvas.

Mervärdesskattesystemets främsta syfte är att beskatta tillhandahållandet av vissa varor och tjänster. Mervärdesskatten är en indirekt skatt på konsumtion av varor och tjänster. Som regel beräknas mervärdesskatt i försörjningskedjans alla led och på import av varor och tjänster från utlandet. Slutkunden betalar mervärdesskatt som en del av inköpspriset och har inte rätt att dra av skatten.

Även om mervärdesskatten i princip gäller all försäljning av varor och tjänster kan vissa transaktioner undantas (vilket innebär att ingående mervärdesskatt inte kan dras av), och sådan försäljning är därmed inte beskattningsbar.

Enligt artiklarna 5, 5a och 5b i kapitel I i den norska mervärdesskattelagen är transaktioner som avser t.ex. tillhandahållande och uthyrning av fastigheter, tillhandahållande av hälsovård och hälsovårdsrelaterade tjänster, socialtjänst, undervisning och finansiella tjänster undantagna. Leverantörer av sådana varor och tjänster behandlas för mervärdesskatteändamål som slutkunder, eftersom de måste betala ingående mervärdesskatt utan att kunna begära utgående mervärdesskatt. Systemets logik innebär att ingående mervärdesskatt betalas för undantagna varor och tjänster och av slutkunder, utan möjlighet att dra av skatten.

⁽²⁾ Mål E-6/98, *Norge mot Eftas övervakningsmyndighet*, se ovan, punkt 38; förenade målen E-5/04, E-6/04 och E-7/04, *Fesil og Finnjord, PIL m.fl. samt Norge mot Eftas övervakningsmyndighet*, se ovan, punkterna 84–85; förenade målen T-127/99, T-129/99 och T-148/99, *Territorio Histórico de Alava m.fl. mot kommissionen*, REG 2002, s. II-1275, punkt 163; mål C-143/99, *Adria-Wien Pipeline*, REG 2001, s. I-8365, punkt 42; mål T-308/00, *Salzgitter mot kommissionen*, REG 2004, s. II-1933, punkt 42; mål C-172/03, *Wolfgang Heiser*, REG 2005, s. I-1627, punkt 43.

⁽³⁾ Mål E-6/98, *Norge mot Eftas övervakningsmyndighet*, Eftadomstolens rapport 1999, s. 76, punkt 38; förenade målen E-5/04, E-6/04 och E-7/04, *Fesil og Finnjord, PIL m.fl. samt Norge mot Eftas övervakningsmyndighet*, se ovan, punkterna 76–89; mål 173/73, *Italien mot kommissionen*, REG 1974, s. 709, punkt 16.

Denna logiska följd av mervärdesskattesystemet har dock gett upphov till en snedvridning på ett annat plan, som de norska myndigheterna försökt korrigera genom att införa lagen om kompensation för mervärdesskatt. Lagen om kompensation för mervärdesskatt syftar följaktligen till att uppväga den naturliga logiska följd av mervärdesskattesystemet när vissa varor och tjänster undantas. Syftet med lagen om kompensation för mervärdesskatt är alltså inte att beskatta slutanvändare, vilket är fallet med det allmänna mervärdesskattesystemet, utan att införa lättnader för en viss grupp slutkonsumenter för att undvika snedvridning av konkurrensen mellan "intern" produktion och upphandling av mervärdesskattepliktiga varor och tjänster.

De norska myndigheterna har förklarat att syftet med kompensationen för ingående mervärdesskatt, enligt artikel 1 i lagen om kompensation för mervärdesskatt, var att skapa likvärdiga villkor för självförsörjning och upphandling av mervärdesskattepliktiga varor och tjänster.

Myndigheten anser att kompensation för ingående mervärdesskatt som betalats av andra skäl än de som anges i mervärdesskattesystemet inte motiveras av syftet att beskatta en viss verksamhet, vilket är mervärdesskattesystemets viktigaste inslag. Det syfte som de norska myndigheterna eftersträvar genom att skapa likvärdiga villkor för offentliga organs självförsörjning och upphandling av mervärdesskattepliktiga varor och tjänster bör i sig betraktas som lovvärt men kan knappast sägas ligga i själva mervärdesskattesystemets art och logik. I detta avseende hänvisar myndigheten särskilt till rättspraxis i Heiser-målet⁽¹⁾, enligt vilket endast den omständighet att en åtgärd har ett lovvärt syfte inte är tillräckligt för att åtgärden ska undgå att betecknas som statligt stöd enligt artikel 61.1 i EES-avtalet. I artikel 61.1 i EES-avtalet görs inte någon åtskillnad mellan statliga åtgärder med hänsyn till deras orsaker eller syften, utan de definieras i stället med utgångspunkt i vilka verkningar de har⁽²⁾.

Myndigheten bortser inte från att det syfte de norska myndigheterna eftersträvar genom införandet av lagen om kompensation för mervärdesskatt var att skapa neutralitet i samband med upphandling av mervärdesskattepliktiga varor och tjänster för den offentliga förvaltningen. Denna neutralitet får inte förväxlas med mervärdesskattesystemets inneboende neutralitet.

Eftersom syftet att skapa likvärdiga villkor för offentliga myndigheters "interna" produktion och upphandling av mervärdesskattepliktiga varor och tjänster inte ligger i linje med mervärdesskattesystemets logik har detta syfte endast kunnat beaktas i samband med bedömningen av den aktuella åtgärdens förenlighet.

Av dessa skäl drar myndigheten slutsatsen att kompensationen för mervärdesskatt inte kan motiveras av mervärdesskattesystemets art och logik. Den utgör därför en selektiv åtgärd.

⁽¹⁾ Mål C-172/03, *Wolfgang Heiser*, se ovan.

⁽²⁾ Mål C-159/01, *Nederländerna mot kommissionen*, REG 2004, s. I-4461, punkt 51.

1.5 Snedvridning av konkurrensen

För att omfattas av artikel 61.1 i EES-avtalet måste en åtgärd snedvrida eller hota att snedvrida konkurrensen.

Endast offentliga och privata enheter enligt artikel 2 i lagen om kompensation för mervärdesskatt beviljas kompensation för ingående mervärdesskatt. När dessa enheter tillhandahåller tjänster som är befriade från mervärdesskatt i konkurrens med företag som inte omfattas av artikel 2 i lagen om kompensation för mervärdesskatt blir inköpskostnaderna för dessa företag högre, trots att de tillhandahåller liknande tjänster. Syftet med kompensationen för ingående mervärdesskatt var visserligen att lindra snedvridning i samband med kommunala inköp, men den har lett till snedvridning av konkurrensen mellan offentliga myndigheter som bedriver ekonomisk verksamhet och privata företag som bedriver samma ekonomiska verksamhet i sektorer som är undantagna från mervärdesskatt. På grund av den statliga åtgärden blir därför de produkter som erbjuds av privata aktörer, allt annat lika, dyrare. Konkurrensen snedvrids därmed. På områden där både offentliga och privata aktörer kompenseras skulle stödet ändå hota att snedvrida konkurrensen mellan nationella aktörer och aktörer i övriga EES som är verksamma på samma marknad.

När det gäller kompensation till företag som producerar varor eller tillhandahåller tjänster som är befriade från mervärdesskatt anser myndigheten således att konkurrensen mellan företag snedvrids.

1.6 Påverkan på handeln

En statlig stödåtgärd omfattas av artikel 61.1 i EES-avtalet endast om den påverkar handeln mellan de avtalslutande parterna i EES-avtalet.

I sina kommentarer till myndighetens beslut nr 225/06/KOL har de norska myndigheterna invänt mot myndighetens bedömning av kriteriet avseende påverkan på handeln, som enligt deras mening inte baseras på en korrekt bild av situationen. De menade att kommunerna genom ordningen för kompensation för mervärdesskatt i första hand får ersättning för ingående mervärdesskatt på varor och tjänster som köpts för deras obligatoriska verksamhet. När det gäller den icke-obligatoriska verksamhet som kommuner kan bedriva fanns det enligt de norska myndigheterna inga mervärdesskattebefriade områden där mottagarna av kompensation för mervärdesskatt tillhandahåller sina tjänster i konkurrens med andra företag inom EES, vid sidan av det särskilda slags skolor som klaganden avsåg. De norska myndigheterna menar att mycket få företag i europeiska grannländer konkurrerar med norska företag som omfattas av lagen om kompensation för mervärdesskatt.

Myndigheten upprepar sin ståndpunkt enligt beslut nr 225/06/KOL i fråga om bedömningen av påverkan på handeln. Myndighetens uppgift är att undersöka om en stödordning kan påverka handeln inom EES och inte att fastställa dess faktiska verkan⁽¹⁾. I princip kan alla stödmottagare inom ordningen för kompensation för mervärdesskatt få kompensation för ingående mervärdesskatt på de villkor som gäller för ordningen, oavsett om stödet till en viss aktör skulle påverka handeln. I EG-domstolens rättspraxis fastställs att "stödordning, kan begränsa sig till att granska den ifrågakvarande stödordningens allmänna särdrag och inte är skyldig att undersöka varje enskild tillämpning av den"⁽²⁾. Eftadomstolen har också godkänt denna tolkning⁽³⁾.

Kriteriet avseende påverkan på handeln har traditionellt tolkats så att en åtgärd generellt anses utgöra statligt stöd om den kan påverka handeln mellan EES-staterna⁽⁴⁾. Även om de norska myndigheterna har rätt i sin bedömning att endast ett fåtal företag inom EES konkurrerar med stödmottagarna enligt lagen om kompensation för mervärdesskatt, kan stödåtgärden ändå påverka handeln eftersom varken antalet stödmottagare eller antalet konkurrenter är avgörande faktorer vid bedömningen av kriteriet avseende påverkan på handeln enligt artikel 61.1 i EES-avtalet⁽⁵⁾.

Beviljande av statligt stöd till ett företag kan leda till att den interna produktionen bibehålls eller ökas, vilket får till följd att möjligheterna för andra företag att komma in på de berörda EES-staternas marknad minskar⁽⁶⁾. Stödets karaktär beror därför

⁽¹⁾ Mål C-298/00 P, *Italien mot kommissionen*, REG 2004, s. I-4087, punkt 49, och mål C-372/97, *Italien mot kommissionen*, REG 2004, s. I-3679, punkt 44.

⁽²⁾ Mål T-171/02, *Regione autonoma della Sardegna mot kommissionen*, REG 2005, s. II-2123, punkt 102; mål 248/84, *Tyskland mot kommissionen*, REG 1987, s. 4013, punkt 18; mål C-75/97, *Belgien mot kommissionen*, REG 1999, s. I-3671, punkt 48; mål C-278/00, *Grekland mot kommissionen*, REG 2004, s. I-3997, punkt 24.

⁽³⁾ Mål E-6/98, *Norge mot Eftas övervakningsmyndighet*, se ovan, punkt 57, och mål E-2/05, *Eftas övervakningsmyndighet mot Island*, Eftadomstolens rapport 2005, s. 202, punkt 24.

⁽⁴⁾ Förenade målen T-298/97 till T-312/97 m.fl., *Altzeta m.fl. mot kommissionen*, REG 2000, s. II-2319, punkterna 76–78.

⁽⁵⁾ Mål C-71/04, *Administración del Estado mot Xunta de Galicia*, REG 2005, s. I-7419, punkt 41; mål C-280/00, *Altmark Trans*, REG 2003, s. I-7747, punkt 81; förenade målen C-34/01 till C-38/01, *Enirisorse*, REG 2003, s. I-14243, punkt 28; mål C-142/87, *Belgien mot kommissionen ("Tubemeuse")*, REG 1990, s. I-959, punkt 43; förenade målen C-278/92 till C-280/92, *Spanien mot kommissionen*, REG 1994, s. I-4103, punkt 42.

⁽⁶⁾ Mål E-6/98, *Norge mot Eftas övervakningsmyndighet*, se ovan, punkt 59; mål C-303/88, *Italien mot kommissionen*, REG 1991, s. I-1433, punkt 27; förenade målen C-278/92 till C-280/92, *Spanien mot kommissionen*, REG 1994, s. I-4103, punkt 40; mål C-280/00, *Altmark Trans*, se ovan, punkt 78.

inte på de tillhandahållna tjänsternas lokala eller regionala karaktär eller det berörda verksamhetsområdets omfattning⁽⁷⁾.

Det finns ingen tröskel eller procentenhet under vilken handeln mellan de avtalsslutande parterna inte anses bli påverkad⁽⁸⁾. Enligt rättspraxis⁽⁹⁾ ska stödet tvärtom anses påverka handeln inom EES så snart statligt ekonomiskt stöd stärker ett företags ställning jämfört med andra företag som konkurrerar inom EES.

Enligt artiklarna 5 och 5a i kapitel I i mervärdesskattelagen är vissa transaktioner undantagna från mervärdesskattelagens tillämpningsområde. I artikel 5b i samma lag anges dessutom att tillhandahållande av vissa tjänster, bl.a. hälsovård och hälsovårdsrelaterade tjänster, socialtjänst, undervisning, finansiella tjänster, tjänster med anknytning till myndighetsutövning, tjänster i form av rätten att besöka teater-, opera-, balett-, biograf- och cirkusföreställningar, utställningar i gallerier och museer, lotteritjänster, tjänster i anslutning till livsmedelsservering i skolor och studentmatsalar etc., inte omfattas av lagen. Alla dessa tjänster är alltså befriade från mervärdesskatt men omfattas i princip av lagen om kompensation för mervärdesskatt⁽¹⁰⁾. Vissa av dessa sektorer, t.ex. finansiella tjänster, tjänster i anslutning till livsmedelsservering i skolor och studentmatsalar, vissa tandvårdstjänster, vissa undervisningstjänster som tillhandahålls mot ersättning och vissa biograftjänster, är helt eller delvis öppna för konkurrens från hela EES. Stöd till företag inom sektorer som är öppna för konkurrens kan därför påverka handeln mellan de avtalsslutande parterna i EES-avtalet.

Av dessa skäl, och med beaktande av EG-domstolens rättspraxis, anser myndigheten att lagen om kompensation för mervärdesskatt är en allmän nationell kompensationsordning som kan påverka handeln mellan de avtalsslutande parterna i EES-avtalet.

1.7 Slutsats

Av de ovan angivna skälen drar myndigheten slutsatsen att lagen om kompensation för mervärdesskatt utgör en statlig stödordning i den mening som avses i artikel 61.1 i EES-avtalet.

⁽⁷⁾ Mål C-280/00, *Altmark Trans*, se ovan, punkt 77; mål C-172/03, *Wolfgang Heiser*, REG 2005, s. I-1627, punkt 33; mål C-71/04, *Administración del Estado mot Xunta de Galicia*, REG 2005, s. I-7419, punkt 40.

⁽⁸⁾ Mål C-280/00, *Altmark Trans*, REG 2003, s. I-7747, punkt 81, och mål C-172/03, *Wolfgang Heiser*, REG 2005, s. I-1627, punkt 32.

⁽⁹⁾ Mål E-6/98, *Norge mot Eftas övervakningsmyndighet*, se ovan, punkt 59, och mål 730/79, *Philip Morris mot kommissionen*, REG 1980, s. 2671, punkt 11.

⁽¹⁰⁾ Genom artikel 4 i lagen om kompensation för mervärdesskatt införs vissa begränsningar för möjligheten att få kompensation.

2. Förfarandekrav

I artikel 1.3 i del I i protokoll 3 till övervakningsavtalet anges att "Eftas övervakningsmyndighet skall underrättas i så god tid att den kan yttra sig om alla planer på att vidta eller ändra stödåtgärder [...]. Staten i fråga får inte genomföra åtgärden förrän detta förfarande lett till ett slutgiltigt beslut."

De norska myndigheterna anmälde inte lagen om kompensation för mervärdesskatt till myndigheten innan den genomfördes. Myndigheten drar därför slutsatsen att de norska myndigheterna inte har iakttagit sina skyldigheter enligt artikel 1.3 i del I i protokoll 3 till övervakningsavtalet.

3. Stödets förenlighet

Myndigheten anser att inget av de undantag som nämns i artikel 61.2 i EES-avtalet kan tillämpas på ärendet i fråga.

När det gäller tillämpning av artikel 61.3 i EES-avtalet kan inte kompensationen för ingående mervärdesskatt anses ligga inom ramen för artikel 61.3 a i EES-avtalet, eftersom ingen av de norska regionerna uppfyller kraven för tillämpning av denna bestämmelse, nämligen att levnadsstandarden är onormalt låg eller att det råder allvarig brist på sysselsättning. Kompensationen tycks inte främja genomförandet av viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse eller avhjälpa en allvarlig störning i en medlemsstats ekonomi, vilket krävs för förenlighet på grundval av artikel 61.3 b i EES-avtalet.

Vad beträffar artikel 61.3 c i EES-avtalet skulle stödet kunna betraktas som förenligt med EES-avtalet om det underlättar utveckling av vissa näringsverksamheter eller vissa regioner, utan att påverka handeln i negativ riktning i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset. Den aktuella stödordningen tycks inte underlätta utveckling av vissa näringsverksamheter eller vissa regioner utan syftar, som de norska myndigheterna uppgett, till att åstadkomma likvärdiga villkor för kommunernas "interna" produktion och upphandling av mervärdesskattepliktiga varor och tjänster.

Myndigheten anser att en minskning av ett företags löpande kostnader, t.ex. ingående mervärdesskatt, utgör driftsstöd. Stöd av detta slag är i princip förbjudet. Myndigheten anser därför att lagen om kompensation för mervärdesskatt utgör en stödordning som, såsom den är utformad i dag, inte kan betraktas som förenlig med EES-avtalets regler om statligt stöd.

Trots detta erinrar myndigheten, såsom nämns ovan, om att frågan om huruvida åtgärden utgör statligt stöd endast uppstår i den mån det handlar om ekonomisk verksamhet, dvs. verksamhet som består i att erbjuda varor eller tjänster på en viss marknad. Detta innebär i det aktuella fallet att bedömningen av statligt stöd, inklusive bedömningen av åtgärdens förenlighet, inte är tillämplig på stödmottagarna i den mån de utför uppgifter med anknytning till offentlig förvaltning eller lagstadgade förpliktelser som inte utgör ekonomisk verksamhet.

Vidare ska reglerna om statligt stöd i enlighet med artikel 59.2 i EES-avtalet inte tillämpas på företag som anförtrotts att tillhandahålla tjänster av allmänt ekonomiskt intresse, om tillämpningen av dessa regler skulle hindra att de särskilda uppgifter som tilldelats dem fullgörs, förutsatt att handeln inte påverkas i en omfattning som strider mot de avtalslutande parternas intresse.

Staterna har generellt sett stort utrymme för skönsmässig bedömning av vilka tjänster som kan klassificeras som tjänster av allmänt ekonomiskt intresse. I detta avseende är det övervakningsmyndighetens uppgift att se till att inga uppenbara fel begås vid klassificeringen av tjänster som tjänster av allmänt ekonomiskt intresse. Myndigheten kan inte under rådande förhållanden göra någon ingående bedömning av om alla leverantörer i mervärdesskattebefriade sektorer som får ersättning för ingående mervärdesskatt, dvs. omfattas av stödordningen, uppfyller villkoren i artikel 59.2 i EES-avtalet. Myndigheten kan bara konstatera att ersättningen för ingående mervärdesskatt till ett visst företag eller en viss grupp av företag, om dessa villkor är uppfyllda, skulle kunna anses som ett förenligt statligt stöd i den mening som avses i artikel 59.2 i EES-avtalet. Lagen om kompensation för mervärdesskatt är inte begränsad i det avseendet.

Den 28 november 2005 antog Europaparlamentet ett beslut om tillämpningen av artikel 86.2 i EG-fördraget på statligt stöd i form av ersättning för offentliga tjänster som beviljas vissa företag som fått i uppdrag att tillhandahålla tjänster av allmänt ekonomiskt intresse ⁽¹⁾. Beslutet införlivades med EES-avtalet i juli 2006 ⁽²⁾.

Enligt detta beslut ⁽³⁾ har sjukhus och företag som ansvarar för offentligt subventionerade bostäder och som har anförtrotts att tillhandahålla tjänster av allmänt ekonomiskt intresse vissa särdrag som behöver beaktas. Snedvridningen av konkurrensen inom dessa sektorer i den inre marknads nuvarande utvecklingskede står inte nödvändigtvis i proportion till omsättnings- och ersättningsnivån. Sjukhus som tillhandahåller sjukvård, bland annat akuttjänster och sidotjänster som är direkt kopplade till huvudverksamheten, framför allt inom forskningsområdet, och företag som tillhandahåller offentligt subventionerade bostäder åt missgynnade medborgare eller socialt utsatta grupper som på grund av bristande betalningsförmåga inte kan skaffa sig en bostad på marknadsvillkor, är undantagna från kravet på förhandsanmälan.

⁽¹⁾ Offentliggjort i EUT L 312, 29.11.2005, s. 67.

⁽²⁾ Kommissionens beslut 2005/842/EG av den 28 november 2005 om tillämpningen av artikel 86.2 i EG-fördraget på statligt stöd i form av ersättning för offentliga tjänster som beviljas vissa företag som fått i uppdrag att tillhandahålla tjänster av allmänt ekonomiskt intresse införlivades som punkt 1h i bilaga XV till EES-avtalet genom beslut nr 91/2006 (EUT L 289, 19.10.2006, s. 31 och EES-supplement nr 52, 19.10.2006, s. 24), ikraftträdande 8.7.2006.

⁽³⁾ Skäl 15.

Undantaget gäller emellertid inte ersättning för ingående mervärdesskatt som beviljas ett företag för den del av dess ekonomiska verksamhet som inte omfattas av denna skyldighet att tillhandahålla offentliga tjänster. Enligt bedömningen ovan utgör denna bidragsordning statligt stöd och kan inte betraktas som förenlig med reglerna i EES-avtalet. I detta sammanhang kan vissa av de berörda verksamhetssektorerna nämnas, nämligen de sektorer som är undantagna från mervärdesskatt och för vilka det framgår antingen av kommissionens eller myndighetens praxis eller av gällande rättspraxis att det är frågan om ekonomisk verksamhet som bedrivs i konkurrens med andra. Detta gäller framför allt tandvårdstjänster ⁽¹⁾ och ambulanstjänster ⁽²⁾.

Dessutom kan vissa av stödmottagarna inom ordningen för kompensation för mervärdesskatt omfattas av andra undantag, t.ex. stöd av mindre betydelse, tillämpning av bestämmelser i gruppundantagsförordningar såsom gruppundantagsförordningen för små och medelstora företag osv.

Med sin nuvarande utformning avser ordningen emellertid inte enbart skyldigheter att tillhandahålla offentliga tjänster eller något av de ovannämnda undantagen. Lagen om kompensation för mervärdesskatt har ett brett tillämpningsområde och är generell utformad. Den innehåller inte de inslag som krävs för att garantera att dessa undantag beaktas. Ordningen kan därför inte som sådan betraktas som förenlig med EES-avtalets regler om statligt stöd.

4. Slutsats

Myndigheten finner att de norska myndigheterna olagligt har tillämpat lagen om kompensation för mervärdesskatt i strid med artikel 1.3 i del I i protokoll 3 till övervakningsavtalet. Ersättning för ingående mervärdesskatt enligt denna lag med dess nuvarande lydelse är inte förenligt med EES-avtalets funktion av de skäl som anges ovan.

Enligt artikel 14 i del II i protokoll 3 till övervakningsavtalet ska myndigheten, när det gäller olagligt stöd som befins vara oförenligt med bestämmelserna, beordra den berörda Eftastaten att återkräva stödet från mottagaren.

Myndigheten anser att inga allmänna principer hindrar återkrav i detta fall. Enligt etablerad rättspraxis är upphävande av ett olagligt stöd genom återkrav en logisk följd av att stödet har bedömts vara olagligt. En skyldighet att återkräva ett olagligen beviljat statligt stöd i syfte att återställa den tidigare situationen

kan i princip inte anses vara oproportionerlig i förhållande till målet för bestämmelserna om statligt stöd i EES-avtalet. Genom att återbetala stödet förlorar mottagaren de fördelar han åtnjöt på marknaden i förhållande till sina konkurrenter, och den situation som förelåg före utbetalningen av stödet återställs ⁽³⁾. Denna funktion av återbetalningen leder även till att myndigheten i allmänhet, om det inte föreligger särskilda omständigheter, inte kan avstå från sin befogenhet att göra en skönsmässig bedömning, vilken har erkänts i domstolens rättspraxis, när den begär att Eftastaten ska återkräva de belopp som beviljats som rättsstridigt stöd, eftersom den enbart återställer den tidigare situationen ⁽⁴⁾.

Vidare kan de företag som åtnjuter ett stöd, med hänsyn till att den kontroll av statligt stöd som utövas av myndigheten enligt protokoll 3 till övervakningsavtalet är av oeftergivlig karaktär, i princip inte ha berättigade förväntningar på att stödet är regelrätt annat än om det har beviljats med iakttagande av det förfarande som avses i protokollets bestämmelser ⁽⁵⁾.

De påpekanden från kommissionsledamot Frits Bolkestein som de norska myndigheterna hänvisat till avsåg de berörda ordningarnas förenlighet med mervärdesskattereglerna som sådana. Dessutom lade Frits Bolkestein i åtminstone ett av uttalanden till "förutsatt att reglerna om statligt stöd följs". Myndigheten anser därför att inga berättigade förväntningar kan motiveras med dessa uttalanden.

De norska myndigheterna har inte heller hänvisat till någon liknande statlig stödordning som godkänts av Europeiska kommissionen eller myndigheten och som skulle kunna motivera förekomsten av berättigade förväntningar i fråga om lagen om kompensation för mervärdesskatt.

Av dessa skäl anser myndigheten att det i detta fall inte finns några särskilda omständigheter som kan ha gett upphov till berättigade förväntningar hos stödmottagarna.

Återkravet bör omfatta sammansatt ränta i enlighet med artikel 14.2 i del II i protokoll 3 till övervakningsavtalet och artiklarna 9 och 11 i myndighetens beslut 195/04/KOL av den 14 juli 2004 ⁽⁶⁾.

⁽¹⁾ Mål C-172/03, *Wolfgang Heiser*, se ovan.

⁽²⁾ Mål C-475/99, *Firma Ambulanz Glöckner mot Landkreis Südwestpfalz*, REG 2001, s. I-8089.

⁽³⁾ Mål C-350/93, *kommissionen mot Italien*, REG 1995, s. I-699, punkt 22.

⁽⁴⁾ Mål C-75/97, *Belgien mot kommissionen*, REG 1999, s. I-3671, punkt 66, och mål C-310/99, *Italien mot kommissionen*, REG 2002, s. I-2289, punkt 99.

⁽⁵⁾ Mål C-169/95, *Spanien mot kommissionen*, REG 1997, s. I-135, punkt 51.

⁽⁶⁾ Offentliggjort i EUT L 139, 25.5.2006, s. 37, och i EES-supplement nr 26, 25.5.2006, s. 1.

De norska myndigheterna uppmanas därför att vidta nödvändiga åtgärder för att återkräva allt oförenligt stöd som beviljats på grundval av artikel 3 i lagen om kompensation för mervärdesskatt och att underrätta myndigheten om dessa åtgärder inom två månader.

De norska myndigheterna ska ändra lagen om kompensation för mervärdesskatt med omedelbar verkan för att utesluta beviljande av statligt stöd. De ska inom två månader underrätta myndigheten om de nödvändiga ändringar av lagstiftningen som gjorts.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Det statliga stöd som beviljas i enlighet med lagen om kompensation för mervärdesskatt som tillämpas av de norska myndigheterna är inte förenligt med EES-avtalets funktion.

Artikel 2

Norge ska ändra lagen om kompensation för mervärdesskatt med omedelbar verkan för att utesluta beviljande av statligt stöd.

Artikel 3

De norska myndigheterna ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att återkräva det stöd som avses i artikel 1 från samtliga stödmottagande företag.

Artikel 4

Återkravet ska verkställas utan dröjsmål och enligt förfarandena i den nationella lagstiftningen, förutsatt att dessa förfaranden gör det möjligt att omedelbart och effektivt verkställa detta beslut. Till beloppet ska läggas ränta och sammansatt ränta från och med den dag då stödet betalades ut till stödmottagaren till dess att det återbetalas. Räntan beräknas enligt artiklarna 9 och 11 i beslut av Eftas övervakningsmyndighet nr 195/04/KOL.

Artikel 5

De norska myndigheterna ska inom två månader från och med delgivningen av detta beslut underrätta Eftas övervakningsmyndighet om de åtgärder som har vidtagits för att följa beslutet.

Artikel 6

Detta beslut riktar sig till Konungariket Norge.

Artikel 7

Endast den engelska texten är giltig.

Utfärdat i Bryssel den 3 maj 2007.

För Eftas övervakningsmyndighet

Bjørn T. GRYDELAND
Ordförande

Kurt JÄGER
Ledamot av kollegiet

RÄTTELSER

Rättelse till kommissionens beslut 2008/649/EG om godtagande av ett åtagande som gjorts i samband med antidumpningsförfarandet rörande import av karbamidammoniumnitratlösningar med ursprung i Ryssland

(Europeiska unionens officiella tidning L 213 av den 8 augusti 2008)

På sidan 41, i tabellen i artikel 1, ska det

i stället för: "Open Joint Stock Company (OJSC) Mineral and Chemical Company Eurochem, som ingår i Eurochemkoncernen, Moskva, Ryssland, för varor som tillverkats av dess närstående företag OJSC NAK Azot, Novomoskovsk, Ryssland, eller av dess närstående företag OJSC Nevinnomyssky Azot, Nevinnomyssk, Ryssland, och som antingen säljs direkt till den första oberoende kunden i gemenskapen eller samma varor som säljs av Eurochem Trading GmbH, Zug, Schweiz, till den första oberoende kunden i gemenskapen"

vara: "Producerade av Open Joint Stock Company (OJSC) "Azot", Novomoskovsk, Ryssland, eller av Open Joint Stock Company (OJSC) "Nevinnomyssky Azot", Nevinnomyssk, Ryssland, och som antingen säljs direkt till den första oberoende kunden i gemenskapen eller av EuroChem Trading GmbH, Zug, Schweiz, eller via Open Joint Stock Company (OJSC) Mineral and Chemical Company "EuroChem", Moskva, Ryssland och EuroChem Trading GmbH, Zug, Schweiz, till den första oberoende kunden i gemenskapen".

NOT TILL LÄSAREN

EU-institutionerna har beslutat att deras texter inte längre ska innehålla en hänvisning till den senaste ändringen av den ifrågavarande rättsakten.

Såvida inte annat anges, avser därför hänvisningarna i de texter som här offentliggörs rättsakter i deras gällande lydelse.